

**ÜLEVAADE
EESTI OSALEMISEST EUROOPA LIIDU
KOHTU JA EFTA KOHTU MENETLUSTES
JA
EESTI VASTU ALGATATUD
RIKKUMISMENETLUSTEST
2011**

**Välisministeerium
Euroopa Liidu Kohtu büroo
Jaanuar 2012**

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. OSA.....	5
EESTI OSALEMINE EUROOPA LIIDU KOHTU MENETLUSTES	5
I OTSESED KOHTUASJAD.....	5
1. Apellatsioonkaebused Euroopa Kohtus (kohtuasjad, kus Eesti oli Üldkohtus hageja):	5
2. Kohtuasjad, kus Eesti on kostja.....	6
3. Kohtuasjad, kus Eesti on ühe poole toetuseks menetlusse astuja	6
II EELOTSUSEMENETLUS	7
1. Üldine sissejuhatus.....	7
2. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud	8
3. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud.....	10
III EUROOPA KOHTU ARVAMUSE ANDMISE MENETLUS	20
IV STATISTIKA.....	20
2. OSA.....	23
ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST	23
I ÜLDINE INFORMATSIOON RIKKUMISMENETLUSTE KOHTA.....	23
1. Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused: üldine statistika	23
2. Rikkumiste laad ja põhilised valdkonnad.....	25
II RIKKUMISMENETLUSED AASTAL 2011	26
1. Direktiivide mitteõigeaegne ülevõtmine	26
2. Sisulised rikkumismenetlused	35

SISSEJUHATUS

Käesolev ülevaade käsitleb Eesti seisukohtade kaitsmist Euroopa Liidu Kohtu ja EFTA kohtu (Euroopa Majanduspiirkonna kohus) ees ning Euroopa Komisjoni algatatud rikkumismenetlustes ajavahemikul 1. jaanuarist 2011 kuni 31. detsembrini 2011.

Eesti seisukohtade kaitsmine Euroopa Liidu Kohtus

Mis puudutab otseseid kohtuasju, siis ühtki uut asja Eesti ei algatanud. Jätkus töö pooleliolevate kohtuasjadega.

Esimesena tuleb siin välja tuua Eesti kasvuhoonegaaside tasuta kvootide jaotuskava puudutav apellatsioonimenetlus C-505/09 P, milles septembris 2011 toimus suuline istung Euroopa Kohtus. Novembris tegi kohtujurist selles nn CO2 kohtuasjas Eesti seisukohti toetava ettepaneku mitte rahuldada Euroopa Komisjoni (edaspidi: *komisjoni*) apellatsioonkaebust. Oma arvamuses leidis kohtujurist, et Euroopa Komisjon oli ületanud oma pädevuse piire Eesti jaotuskava mahu vähendamisel ning komisjoni otsust tühistav Üldkohtu otsus tuleb jõusse jätta. Euroopa Kohtu otsust on tõenäoliselt oodata aastal 2012. Siin väärib märkimist, et tänu kohtumenetluse alustamisele ning Eesti hagi rahuldamisele Üldkohtu poolt aastal 2009 oli Eestil võimalik saavutada kasvuhoonegaaside tasuta kvootide jaotuskava heakskiitmine detsembris 2011 suuremas mahus, kui see oli ette nähtud komisjoni alguses otsuses.

Eesti algatatud nn suhkruvaidluses lükkas Euroopa Kohus tagasi Eesti apellatsioonkaebuse C-535/09 P. Sellega on vaidlus kodumajapidamistes hoitud suhkrukoguse üleliigse laovaru hulka arvamise üle lõppenud. Jätkuvad aga vaidlused Eesti kohtutes selle üle, kas Eesti saab ettevõtjatelt tagasi nõuda trahvi, mille riik on maksnud ettevõtjate valduses olnud üleliigsete laovarude eest. Nende lahendamine on seotud Euroopa Kohtu eelotsusemenetlusega asjas C-146/11 Pimix, milles Eesti Riigikohus on esitanud küsimused Eesti üleliigse laovaru tasu seaduse rakendamise kooskõla kohta EL õigusega.

Euroopa Komisjon omalt poolt ei alustanud aastal 2011 Eesti vastu kohtuvaidlust üheski rikkumismenetluses. Aasta lõpuks oli komisjon hagi tagasi võtnud kõikides varem algatatud kohtumenetlustes, mille ta oli Eesti vastu algatanud direktiivide ülevõtmise hilinemise tõttu. Ainsaks pooleliolevaks kohtuvaidluseks jäi siin sisuline kohtuasi C-39/10 otsese maksustamise valdkonnas, milles Eesti komisjoni hagiga ei nõustunud. Eesti leidis muuhulgas, et komisjoni hagi tuleks tagasi lükata juba selle ebaselguse tõttu, ilma seda sisuliselt hindamata. Ka selles asjas toimus septembris 2011 suuline istung ning novembris 2011 tegi siin kohtujurist Euroopa Kohtule ettepaneku nõustuda Eestiga, et hagi oli tõepoolest liiga ebaselge.

Aastal 2011 suurenes jätkuvalt eelotsuseasjade arv, milles Eesti pidas vajalikuks seisukohad esitada: kokku esitas Eesti seisukohad 12 juhul. Sekkumise kasv võis tuleneda eelotsusetaotluste koguarvu kasvust (Euroopa Kohtule esitati üle 400 eelotsusetaotluse), kuid kindlasti oli ministeeriumide huvi suurenemise põhjuseks ka eelotsusemenetluse olulisuse ning kohtu antavate tõlgenduste mõju Eesti õigusruumile järjest parem teadvustamine.

EL Kohtu üldist arengut puudutavatest teemadest väärivad veel märkimist Euroopa Liidu Kohtu põhikirja muutmise ettepanek ning Euroopa Kohtu kodukorra reform, mille üle toimunud aruteludes Eesti osales EL nõukogu vastava töörühma raames. Septembris 2011 kohtusid Välisministeeriumi asekancler juriidilistes ja konsulaarküsimustes L. Bambus ning EL Kohtu büroo ja EL õiguse büroo esindajad EL Kohtu reformi arutamiseks Euroopa Kohtu president V. Skourise ja Üldkohtu president M. Jaegeriga, samuti Eesti kohtunike U. Lõhmuse ja K. Jürimäega. Eesti rõhutas vajadust leida tõhus lahendus Üldkohtu kasvava töökoormuse ning pikkade menetlustähtaegade probleemile.

EFTA kohtu menetlustes Eesti aastal 2011 ei osalenud.

Rikkumismenetlused

Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste üldarv on vähenenud: pooleliolevate asjade arv 2011. aasta lõpul oli 36 (aasta varem oli pooleli 40 rikkumismenetlust). Nagu ka eespool mainitud, vähenes kohtumenetluseni jõudnud rikkumismenetluste arv: aasta lõpul oli pooleli vaid üks kohtumenetlus rikkumismenetluse asjas. Eriti märkimisväärne on siinjuures sisuliste rikkumismenetluste arvu vähenemine: neid on Eestil pooleli 10 (aasta varem oli neid 19). Sellele võis aidata kaasa Eesti ühinemine EU Pilot projektiga 2010. aasta sügisel, kuivõrd see võimaldab mitmetes küsimustes komisjoniga lahenduseni jõuda ilma rikkumismenetluse alustamiseta.

Küll aga tekitab muret direktiivide ülevõtmise hilinemisega seotud rikkumismenetluste arvu kasv: neid on Eesti vastu hetkel pooleli 26 (aasta varem oli 21). Enamikus asjades on Eesti praeguseks komisjoni ülevõtmismeetmetest teavitanud, siiski on see praegu rikkumismenetlustega seoses Eestile kõige olulisemaks probleemiks. Siin tuleb silmas pidada Lissaboni lepinguga ettenähtud varasemate trahvide võimalust direktiivide ülevõtmise hilinemise asjades, kui need kohtusse jõuavad (hetkel ühtki sellist kohtumenetlust Eestil pooleli ei ole). Et vältida trahvide määramist, on oluline direktiivide ülevõtmist käsitleda jätkuvalt prioriteedina. Lisaks on 2011. aasta kogemusest näha, et komisjon analüüsib asjades, kus kord juba ülevõtmine on hilinenud, ülevõtmismeetmeid väga hoolikalt, enne kui ta sellise rikkumismenetluse lõpetab: on võimalik, et kui ta sellisel juhul tuvastab direktiivi ülevõtmisel puudujääke, pöördub ta siiski kohtu poole varaste trahvide määramise nõudega. Seetõttu on oluline, et direktiivid oleksid üle võetud nii aegsasti kui ka sisuliselt korralikult ja täielikult.

Ülevaade koosneb kahest osast. Esimeses käsitletakse EL Kohtu kohtuasju, milles Eesti on aastal 2011 osalenud. Teises osas kajastatakse rikkumismenetlusi, mis on selle aja jooksul Eesti suhtes algatatud või milles on selle aasta jooksul muudatused toimunud.

Ülevaate on koostanud Välisministeeriumi Euroopa Liidu Kohtu büroo direktor ja Eesti esindaja Euroopa Liidu Kohtus Marika Linntam (tel 637 7441), sama büroo juristid Kerli Tiik (tel 637 7425), Helena Braun (tel 637 7411) ja Teele Vares (tel 637 7434) ning statistilise osa on koostanud sama büroo vanemreferent Anne Kõrb (tel 637 7436).

1. OSA

EESTI OSALEMINE EUROOPA LIIDU KOHTU MENETLUSTES

Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) liikmesriik saab Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi *ELK*) menetlustes osaleda hageja, kostja või ühe poole nõuete toetuseks menetlusse astujana kas Üldkohtu või Euroopa Kohtu (edaspidi *EK*) ees. Lisaks on liikmesriigil võimalus esitada seisukohad EK eelotsuse menetluses või arvamuse andmise menetluses.

Kokku jõudis 2011. aastal EK-sse 688 vaidlust. Suurema osa EK-sse jõudnud menetlustest moodustavad eelotsusetaotlused, mida 2011. aastal esitati 423. Üldkohtu ees algatati 723 uut kohtuasja. Põhjalikuma ülevaate EK ja Üldkohtu tegevusest ja statistikast saab ELK aastaaruandest.

Aastal 2011 oli EK-s 2 Eesti osalusega apellatsioonkaebust, 6 otsest komisjoni poolt Eesti vastu algatatud kohtuasja (nn kohtusse jõudnud rikkumismenetlused) ning 1 otsene kohtuasi, milles Eesti sekkus ühe poole nõuete toetuseks. Aastal 2011 jõudis EK otsuseni 11 eelotsuseasjas, milles ka Eesti oli oma seisukohad esitanud. Eesti esitas 2011. aastal EK-le seisukohad 12 eelotsusemenetluses.

Üldkohtu menetlustes Eesti aastal 2011 ei osalenud.

Esimeses peatükis tutvustatakse Eesti osalemist hageja, kostja ja menetlusse astujana nendes menetlustes, kus ELK on poolte vaidluse lahendajaks (otsesed kohtuasjad). Teine peatükk käsitleb EK eelotsusemenetlusi, kus Eesti on pidanud vajalikuks oma seisukoha esitada. Kolmandas peatükis on välja toodud EK arvamuse andmise menetlus, milles EK arvamus tuli 2011. aastal. Neljandas peatükis on esitatud kokkuvõtlik statistika.

Järgnevas ülevaates on esitatud vaidluse asjaolud, Eesti seisukoht ning menetluse seis (kirjalik menetlus, suuline istung, kohtuotsus või kohtujuristi ettepanek). Kohtuasjade puhul, mida on pikemalt kirjeldatud juba 2009-2010 aasta ülevaates, on asjaolusid käsitletud kokkuvõtlikult.

I OTSESED KOHTUASJAD

1. Apellatsioonkaebused EK-s (kohtuasjad, kus Eesti oli Üldkohtus hageja):

1) Pooleliolev apellatsioonimenetlus C-505/09 P, Euroopa Komisjoni apellatsioonkaebus Üldkohtu otsuse T-263/07 tühistamiseks (kasvuhoonegaaside kohtuasi)

23. septembri 2009. aasta otsusega rahuldaski Üldkohus Eesti hagi, mille Eesti esitas 16. juulil 2007. Hagi nõudis Eesti Euroopa Komisjoni (edaspidi *komisjon*) otsuse tühistamist, sest komisjoni otsuse tulemusena vähendati Eesti jaotuskavas ettenähtud lubatud heitkoguseid ligi poole võrra ning Eesti leidis, et komisjon on siinjuures ületanud oma pädevust. Üldkohus rahuldaski Eesti hagi, leides, et komisjon oli ületanud oma pädevust jaotuskavade hindamisel ja lisaks rikkus hea halduse põhimõtet. Komisjon esitas EK otsuse peale apellatsioonkaebuse.

29. septembril 2011 toimus suuline istung. Kohtujurist Trstenjak esitas 17. novembril 2011 oma ettepaneku, milles leiab sarnaselt Eestiga, et komisjon ületas oma pädevuse piire, kui nägi Eestile ette tasuta CO2 kvootide ülempiiri. Seega tegi kohtujurist ettepaneku jätta komisjoni apellatsioonkaebus rahuldamata. Kohtujuristi ettepanek ei ole EK-le siduv.

2) Lõpetatud apellatsioonimenetlus C-535/09 P, Eesti apellatsioonkaebus Üldkohtu otsuse T-324/05 tühistamiseks (suhkrutrahvi kohtuvaidlus)

2. oktoobri 2009. aasta otsusega ei rahuldanud Üldkohus Eesti hagi, mille Eesti esitas 28. augustil 2005. Eesti vaidlustas komisjoni otsuse üleliigse laovaru määramise kohta selles osas, mis käsitles kodumajapidamistes hoitavat suhkru kogust ja selle koguse eest riigile umbes 300 miljoni krooni (umbes 19 miljoni euro) ulatuses määratud rahalist kohustust.

Eesti esitas Üldkohtu otsuse peale EK-le apellatsioonkaebuse detsembris 2009, paludes tühistada Üldkohtu otsus. Juulis 2010 esitas Eesti veel repliigi komisjoni vastuse kohta. Olles ära kuulanud kohtujuristi, otsustas EK 23. märtsil 2011, et apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud väidetest ükski ei saa olla tulemuslik ja jättis seega apellatsioonkaebuse rahuldamata.

2. Kohtuasjad, kus Eesti on kostja

Siin on tegemist kohtuasjadega, kus komisjoni poolt Eesti vastu ELTL artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus on jõudnud kohtu faasi. Hagi esitamise õigus tekib komisjonil pärast seda, kui põhjendatud arvamuses sätestatud tähtjaks ei ole Eesti rikkumist kõrvaldanud.

Selliseid kohtuasju oli 31.12.2010 seisuga 5 ning jaanuaris 2011 esitas komisjon hagi veel ühes asjas. Aasta jooksul võttis komisjon hagi tagasi 5 asjas, kuivõrd Eesti jõudis kohtumenetluse piisavalt varajases etapis rikkumised kõrvaldada. Ainsaks 31.12.2011 seisuga pooleliolevaks kohtuasjaks, kus Eesti on kostja, on kohtuasi C-39/10 Euroopa Komisjon vs Eesti Vabariik (tegemist on sisulise vaidlusega otsese maksustamise valdkonnas). Lühikokkuvõtteid 2011. aastal toimunud arengutest nimetatud kohtuasjades on esitatud käesoleva ülevaate 2. osas (ülevaade Eesti vastu algatatud rikkumismenetlustest).

3. Kohtuasjad, kus Eesti on ühe poole toetuseks menetluse astuja

Kõigil EL liikmesriikidel on õigus astuda EK ja Üldkohtu menetlustesse. Sellisel juhul ei esita menetluse astuja kohtule iseseisvaid nõudeid, vaid esitab väited ühe menetluspoole nõuete toetuseks. 2011. aasta jooksul ei astunud Eesti ühtegi menetluse, kuid kohtuotsuseni jõudis üks menetlus (C-54/08), milles Eesti on oma seisukohad esitanud.

C-54/08 Euroopa Komisjon versus Saksamaa Liitvabariik (notarid)

Komisjon esitas rikkumismenetluste raames hagi Saksamaa vastu, sest seal on kehtestatud notari kutsealale kodakondsuse nõue. Komisjon leidis, et notarid ei ole avaliku võimu teostajad,

mistõttu ei saa neile kohaldada ELTL artiklis 51 avaliku võimu teostamisega seotud tegevustele ette nähtud erandit ja seega piirata teiste liikmesriikide kodanike ligipääsu notari kutsealale.

Eesti esitas 19. novembril 2008 Saksamaa toetuseks EK-le seisukoha, leides, et notari institutsioon on seotud avaliku võimu teostamisega. Seega võivad liikmesriigid notariks saamisele tingimusi ja piiranguid kehtestada, sest notar täidab talle delegeeritud riigivõimu ülesandeid ning igal riigil on suveräänne õigus riigivõimu ülesannete täitmist talle sobivaimal viisil korraldada. Eesti ei arutlenud otseselt notari kodakondsusnõude kui ühe võimaliku piirangu üle, sest Eesti riigis vastav nõue puudub. Küll aga leidis Eesti, et see on iga liikmesriigi otsustada, kas asjakohane nõue kehtestada või mitte. Lisaks Eestile sekkusid Saksamaa poolel veel 10 liikmesriiki. Ühendkuningriik sekkus komisjoni toetuseks.

EK suurkoda leidis 24. mai 2011 otsuses, et kuna Saksamaal kehtib notariametis tegutsemiseks kodakondsustingimus, on Saksamaa rikkunud ELTL artiklist 49 tulenevat kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeldu ning siin ei kohaldu ELTL artiklist 51 tulenev erand. EK hinnangul ei ole notarite tõestamistegevus seotud otsese ja eriomase osalemisega avaliku võimu teostamisel. Notari tegevus isikute toimingute kontrollimisel on küll üldises huvis, kuid sellest ei piisa, et tuvastada otsene ja eriomane seos avaliku võimu teostamisega. Küll mainib kohus, et notari tegevuse eesmärk tagada eraõiguslike isikute toimingute õiguspärasus ja õiguskindlus võimaldab kehtestada piiranguid, mis on seotud notarite ametisse nimetamise menetlusega, notarite arvu ja tööpiirkonna määramisega või ka nende tasustamise korra, sõltumatuse, ametite ühitamatuse ja notariameti eluaegsusega. Nimetatud piirangud peavad aga asjakohaste eesmärkide saavutamiseks olema sobivad ja vajalikud.

II EELOTSUSEMENETLUS

1. Üldine sissejuhatus

Eelotsusemenetluse eesmärgiks on tagada EL õiguse ühtne tõlgendamine EK ja riigisiseste kohtute koostöös. Selleks on liikmesriigi kohtul, juhul kui ta kahtleb EL õigusakti tõlgendamises või kehtivuses, õigus ja teatud juhtudel ka kohustus pöörduda tekkinud küsimustega EK poole. EK edastab eelotsusetaotluse kõigile liikmesriikidele, kellel on kahe kuu jooksul võimalus esitada eelotsusetaotluses püstitatud küsimuste kohta oma seisukohad. Liikmesriikidel on võimalik oma seisukoht esitada ka suulises menetluses. Eelotsusemenetluse olulisus on lähemalt välja toodud ülevaates aastate 2009-2010 kohta.

Alates 2004. aastast on Eesti kokku esitanud seisukohad 39 eelotsusemenetluses. Neist seitsmel juhul oli tegemist menetlustega, mis said alguse Eesti kohtutest (kahel juhul on eelotsusetaotluse esitanud Riigikohus, kolmel korral Tallinna Halduskohus ja kahel korral Tartu Ringkonnakohus).

Järgnevalt käsitletakse kõigepealt kolme kohtuasja, kus eelotsust on küsinud Eesti kohus. Neist kahes on EK otsuse teinud 2011. aastal ning ühe puhul on tegemist uue eelotsusetaotlusega, milles Riigikohus on 2011. aastal eelotsusetaotluse esitanud. Seejärel on välja toodud teiste liikmesriikide kohtute algatatud eelotsusemenetlused, milles Eesti on seisukohad esitanud.

2. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud

2.1 Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (2)

1) C-249/09 Novo Nordisk (ravimireklaami käsitlevad eeskirjad)

1. Vaidluse asjaolud

Ravimitootja Novo Nordisk avaldas arstidele mõeldud meditsiiniajakirjas *Lege Artis* ravimireklaami, milles kasutas muuhulgas teadusajakirjast võetud tsitaate. Raviamet kohustas oma ettekirjutusega Novo Nordisk'it lõpetama ravimiseadusele mittevastava reklaami avaldamise, sest ravimiseaduse kohaselt ei tohi reklaam sisaldada informatsiooni, mis ei sisaldu Raviameti kinnitatud ravimi omaduste kokkuvõttes. Novo Nordisk esitas Raviameti vastu kaebuse. Tartu Ringkonnakohus edastas 11. juunil 2009 EK-le eelotsusetaotluse, milles küsis esiteks, kas direktiivis 2001/83 sisalduv nõue, et ravimireklaam peab olema kooskõlas ravimi omaduste kokkuvõttega, on kohaldatav ka juhul, kui reklaam sisaldab teadusartiklis avaldatud tsitaate. Teine vaidlusküsimus käsitleb sisuliselt seda, kas ravimi reklaam peab põhinema ravimi omaduste kokkuvõttel ega tohi sisaldada teavet, mida nimetatud kokkuvõttes ei ole.

2. Eesti seisukoht

Kuna küsimus puudutas EL direktiivi ülevõtmist ja rakendamist Eestis, esitas Eesti kohtule ka oma seisukoha. Esimese küsimuse osas leidis Eesti, et tegu on üldnõudega, mida tuleb järgida igasuguse ravimireklaami puhul. Teise küsimuse puhul tõi Eesti välja, et ravimi reklaam peab põhinema ravimi omaduste kokkuvõttel ega tohi sisaldada teavet, mida seal ei ole.

3. Menetluse seis: EK 05.05.2011 otsus

Esimese küsimuse osas on EK kohtujuristi, Eesti ja teiste seisukoha esitanud liikmesriikidega ühel arvamusel, et ravimireklaami ja ravimi omaduste kooskõla nõue kohalduv iga liiki ravimireklaami kõikidele osadele, sh meditsiiniajakirjadest või teadustöödest pärinevatele tsitaatidele. Teisele küsimusele vastates leiab EK, et ei saa järeldada, nagu peaksid kõik ravimi väljakirjutamise või tarnimise õigust omavatele isikutele suunatud ravimireklaami väited sisalduma ravimi omaduste kokkuvõttes või olema kokkuvõttes loetletud andmetest tuletatavad. Täiendava teabe esitamisel ei tohi aga tervishoiutöötajaid eksitada ning peab soodustama ravimi mõistlikku kasutamist, esitledes seda objektiiivselt ja liialdusteta. Teave peab olema täpne, ajakohane, kontrollitav ja piisavalt täielik, et selle saajal oleks võimalik kujundada aramus asjaomase ravimi terapeutilise väärtuse kohta. Meditsiiniajakirjadest või teadustöödest võetud tsitaadid, tabelid ja muud näidismaterjalid peavad olema selgelt tähistatud ning nende allikad täpselt ära näidatud, et tervishoiutöötajad saaksid neid vajadusel kontrollida.

2) C-523/09 Rakvere Piim ja Maag Piimatööstus (veterinaarjärelevalve tasu)

1. Vaidluse asjaolud

Tartu Ringkonnakohus esitas 6. novembril 2009 eelotsusetaotluse, milles soovib teada saada, kas Eesti veterinaarjärelevalve tasu süsteemi teatud aspektid on kooskõlas määrusega 882/2004. Määrus 882/2004/EÜ näeb ette veterinaarjärelevalve tasude miinimummäärad, mida Eesti rakendab. Samas on määruses sätestatud ka võimalus kehtestada kõrgem tasu, nähes sellisteks

juhtudeks ette kulupõhisuse tõendamise kohustuse. Miinimummäärast madalamat lõivu lubab määrus liikmesriigil kohaldada ainult üksikute ettevõtjate suhtes tingimusel, et täidetud on teatud kohustuslikud nõuded. Kuna määruse tekst ei ole üheselt mõistetav, on see andnud kaebuse esitajatele võimaluse väita, et Eesti peab kulupõhisust tõendama isegi juhul, kui rakendab määruses ettenähtud miinimummäära, ilma et kohustuslikud tingimused madalama lõivu kohaldamiseks oleksid täidetud.

2. Eesti seisukoht

Eesti seisukoha esitamine oli oluline, sest EK otsustab selles vaidluses veterinaarjärelevalve tasude kohaldamise üle Eestis. Eesti esitas seisukoha, et määrust on õigesti rakendatud, tuginedes oma seisukoha esitamisel määruse eesmärgile ja asjakohase sätte ülesehituse loogikale. Miinimummäärast madalamat lõivu lubab määrus liikmesriigil kohaldada ainult üksikute ettevõtjate suhtes, seega ei saa see olla üldreegel.

3. Menetluse seis: EK 07.07.2011 otsus

EK leidis sarnaselt Eestiga, et määruse sätteid tuleb tõlgendada selliselt, et need võimaldavad liikmesriigil siseriiklikul tasandil rakendusmeedet võtmata koguda lõive määruse IV lisa B-jaos fikseeritud miinimummäärades ka siis, kui pädevate asutuste kantavad kulud seoses selles määruses sätestatud sanitaarinspekterimiste ja –kontrollidega on madalamad, va juhul kui on täidetud sama määruse artikli 27 lõike 6 kohaldamise tingimused.

2.2 Pooleliolevad eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (1)

3) C-146/11 AS Pimix versus Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskus, Põllumajandusministeerium (üleliigse laovaru tasu määramine)

1. Vaidluse asjaolud

AS Pimix vaidlustas Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskuse poolt väljastatud üleliigse laovaru maksuteate, mis esitati talle 2007. aastal üleliigse laovaru tasu seaduse (edaspidi *ÜLTS*) alusel. *ÜLTS* jõustus 1. mail 2004, kuid selle sätetega viidati komisjoni määrusele nr 1972/2003, mis avaldati Euroopa Liidu Teatajas (edaspidi *ELT*) eesti keeles alles 4. märtsil 2005. Riigikohus on riigisisese vaidluse lahendamiseks menetluse peatanud, et küsida EK-lt eelotsust EL määruse eesti keeles avaldamise hilinemise õiguslike tagajärgede üle antud juhul.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi on Eestil õigus ettevõtjatelt, konkreetse asja kontekstis siseriikliku kohtuvaidluse poolelt AS-ilt Pimix üleliigse laovaru tasu maksmist nõuda, sest Eesti hinnangul ei ole määruse liitumiskuupäeval eesti keeles avaldamine eelduseks *ÜLTS*-ist tulenevate nõuete täitmise kohustuse tekkimisele, siinkohal arvestades, et vaidlustatud maksuteate väljastamise ajaks oli määrus eesti keeles avaldatud. Eesti toetus seisukohtade koostamisel nii EL-iga ühinemislepingule, Euroopa õiguse üldpõhimõtetele ja õigusaktidele kui ka Euroopa Kohtu varasemale praktikale. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest EK otsusest sõltub, kas Eesti saab komisjonile üleliigse laovaru eest tasutud summa ettevõtjatelt välja nõuda või mitte.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. 16. novembril 2011 esitas Eesti EK-le suulise istungi taotluse.

3. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud

3.1 Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (9)

1) C-384/09 Prunus (äriühingu maksustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Kohtuasja keskne küsimus seisneb selles, kas liikmesriigid võivad keelduda kolmandate riikide residentidest äriühingutele maksusoodustuse andmisest, kui vastava riigiga puudub maksuinfo vahetuse klauslit sisaldav maksuleping.

2. Eesti seisukoht

Eesti otsustas anda antud eelotsuse menetluses arvamuse, sest kohtu otsusest peaks selguma, kas liikmesriigid võivad suhetes kolmandate riikidega seada maksusoodustuse või -vabastuse tingimuseks infovahetuse klauslit sisaldava maksulepingu olemasolu. EK lahend võinuks kahtluse alla seada ka meie senise praktika õiguspärasuse.

3. Menetluse seis: EK 05.05.2011 otsus

EK leiab, et liikmesriigi maksusätted, mille kohaselt kolmanda riigi residendist äriühingud ei saa maksuvabastust, kujutavad endast küll kapitali vaba liikumise piirangut, kuid on siiski lubatud, sest aluslepingu artiklist 64 tuleneb erand kapitali liikumist kolmandate riikidega piiravatele otseinvesteeringuid puudutavatele sätetele, mis kehtisid 31. detsembri 1993 seisuga. Lõppkokkuvõttes jõuab kohus sellega samale seisukohale nagu Eesti, kuigi ei analüüsi siin piirangute kehtivuse õigustatust maksujärelevalve tõhususe kaalutluste tõttu.

2) C-391/09 Runevic-Vardyn et Wardyn (pärinimede kirjutamine)

1. Vaidluse asjaolud

Leedu kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis käsitleb liikmesriikide õigust kehtestada nimekirjutusreegleid. Kaebuse esitaja, kes on poola päritolu Leedu kodanik, abiellus Leedu Poola kodanikuga. Kuna Leedu reeglid Leedu kodakondsuse ja muu kodakondsusega isikute nimede kirjutamise kohta on erinevad, on selle tagajärjel ka abikaasade perekonnanimed erinevad. Keskseks küsimuseks oli see, kas EL aluslepingu kodanike vaba liikumise õigust ja mittediskrimineerimise põhimõtet käsitlevad sätted keelavad liikmesriikidel isikunimede puhul ainult oma riigikeele tähtede kasutamise või ainult ladina keele põhitähestiku tähtede kasutamise.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi liikmesriigi kehtestatud eeskirju tuleks käsitada EÜ asutamislepinguga kokkusobimatuna ainult siis, kui nende praktikas kohaldamine põhjustaks EL kodanikule sellisel määral ebamugavust, et see takistaks tema vabadust teostada EÜ asutamislepingust tulenevat õigust vabale liikumisele EL liikmesriikide territooriumil.

3. Menetluse seis: EK 12.05.2011 otsus

EK hinnangul on ühise perekonnanime muutmise keeldumine ELTL artikliga 21 vastuolus, kui liikmesriigi kohus leiab, et meede põhjustab isikutele haldus-, töö- ja erasfääris „tõsiseid ebamugavusi“. Kui siseriiklik kohus tuvastab artikli 21 mõistes piirangu olemasolu, tuleb lisaks analüüsida selle proportsionaalsust liikmesriigi õigusega taotletava õiguspärase eesmärgi suhtes. Kohus leiab, et riigikeele kaitse kujutab iseenesest õiguspärast eesmärki, millega teatud tingimustel saab vaba liikumise piiranguid õigustada. Kohus viitas siiski sellele, et abielutunnistusel naise nime „Wardyn“ muutmine nimekujuks „Vardyn“ tundub ebaproportsionaalne, sest samal tunnistusel oli mehe nimi poolapärase nimekujuga.

3) C-434/09 McCarthy (topeltkodakondsus)

1. Vaidluse asjaolud

Ühendkuningriigi kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis puudutas EL kodanike ja nende pereliikmete vaba liikumise õigust käsitleva direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamisala. Täpsemalt, kas direktiiv kohaldub ainult vaba liikumise õigust kasutanud EL kodanikele (ja nende pereliikmetele) või võib soodustatud isikuks saada ka lihtsalt kahe EL liikmesriigi kodakondsuse omamise kaudu. Käesolevas asjas oli isikul Ühendkuningriigi ja Iirimaa kodakondsus ning ta soovis direktiivile tuginedes Ühendkuningriigi elamisluba oma Jamaica kodanikust abikaasale.

2. Eesti seisukoht

Eesti jaoks oli seisukoha esitamine oluline seetõttu, et juhul, kui EK tõlgendaks direktiivi Eesti seisukohtadele vastupidiselt, laiendaks see põhjendamatult direktiivi kohaldamisala ning annaks EL kodanikele võimaluse kasutada direktiivi mitte-eesmärgipäraselt. Teisisõnu oleks selline tõlgendus andnud isikutele võimaluse kasutada direktiivist tulenevaid õigusi ainult sellepärast, et neil on rohkem kui ühe EL liikmesriigi kodakondsus. Direktiivi eesmärgiks on aga tagada EL kodanikele õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole.

3. Menetluse seis: EK 05.05.2011 otsus

EK leidis sarnaselt Eestile, et direktiiv ei ole kohaldatav EL kodanike suhtes, kellel on rohkem kui ühe liikmesriigi kodakondsus, kuid kes ei ole kasutanud EL aluslepingutest tulenevat õigust vabalt liikuda, ja kes elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad on.

4) C-445/09 IMC Securities (finantsinstrumendid, turu kuritarvitamine)

1. Vaidluse asjaolud

Madalmaade kohus esitas EK-le väärtpaberituru kuritarvitamist käsitleva eelotsusetaotluse, milles palub EK-l täpsustada direktiivi 2003/6/EÜ (turu kuritarvitamise direktiiv) kohaldamisala ning direktiivis kasutatud mõiste „finantsinstrumendi hinna ebaharilikul või kunstlikul tasemel kindlustamine“ tõlgendamist. Sellest sõltub, kas tegevust, mis seisnes tehingukorraldustega aktsia hinna mõjutamises lühikese aja jooksul, saab pidada väärtpaberituru kuritarvitamiseks.

2. Eesti seisukoht

Eesti leidis, et mõiste „kindlustama“ hõlmab ka sellise kunstliku hinnamuutuse põhjustamist, mis võib olla ka väga lühiajaline. Eesti tõlgenduse kohaselt kuulub käesolevas kohtuasjas käsitletav

ettevõtja tegevus samuti turu kuritarvitamise mõiste alla. Vastupidine tooks kaasa olukorra, mis ei vastaks direktiivi eesmärgile, sest sellisel juhul jääks osa turuga manipuleerimise olukordi direktiivi kohaldamisalast välja.

3. Menetluse seis: EK 07.07.2011 otsus

EK leidis Eestiga sarnaselt, et mõistet „kindlustama“ tuleb siin laialt tõlgendada: selleks et finantsinstrumendi hinda võiks lugeda ebaharilikul või kunstlikul tasemel kindlaksmääratuks, ei ole selles sättes nõutud, et see hind püsib ebaharilikul või kunstlikul tasemel teatavast ajast kauem. Seega on antud juhul tegemist turuga manipuleerimisega direktiivi mõttes.

5) C-397/09 Scheuten Solar Technology (litsentsitasude maksustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Hollandi äriühing, kes on Saksamaa äriühingu ainus osanik, andis viimasele laenu ning see maksis Hollandi äriühingule sellest tulenevalt intressi. Saksamaa seaduse järgi maksustati Saksa äriühingu makstud laenuintressid aga ettevõtlusmaksuga, mis tema hinnangul on vastuolus direktiiviga 2003/49/EÜ, mille kohaselt on keelatud maksustada intressimakseid sidusühingute vahel. Saksamaa kohus küsib, kas intressi ja litsentsitasude direktiiv keelab üksnes intressi või litsentsitasu saaja maksustamise või ka nende maksja maksustamise. Teiseks, kas tuleks jätta maksuvabastus andmata, kui äriühingud ei ole maksustamise hetkeks täitnud omavahelise osaluse nõuet kaheaastase perioodi jooksul, aga see nõue võib täituda tulevikus.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et direktiivi sõnastusest lähtuvalt on keelatud üksnes intressi või litsentsitasu saaja maksustamine. Teise küsimuse osas leidis Eesti, et sidusühingule sätestatud tingimused peavad olema täidetud litsentsitasu maksmise ajal vähemalt kaheaastase perioodi jooksul, nagu see on ette nähtud ka Eesti tulumaksuseaduses.

3. Menetluse seis: EK 21.07.2011 otsus

EK leidis Eestiga sarnaselt, et direktiivi sätetega ei ole vastuolus riigisisene õigusnorm, mille kohaselt ühes liikmesriigis asuva ettevõtja poolt teises liikmesriigis asuvale ettevõtjale makstud laenuintressid arvatakse esimese ettevõtja poolt tasumisele kuuluva ettevõtlusmaksuga maksustatava summa hulka. Seega keelab direktiiv kohtu hinnangul üksnes intressi saaja maksustamist ega keela nende maksja maksustamist. Kuivõrd põhikohtuasja lahendamise seisukohalt piisas vastusest esimesele küsimusele, siis teisele küsimusele EK ei vastanud.

6) C-270/10 Gistö (EL institutsioonide ametnike ja nende pereliikmete maksustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Soome kohus esitas EK-le küsimuse, kas EL institutsioonide ametnike maksustamisel tuleb nende residentsuse määramisel lähtuda privileegide ja immunitetide protokollist või riigisisest õigusest. Kaebuse esitaja L. Gistö kolis 2003. aastal koos perekonnaga elama Luksemburgi, kus tema abikaasa asus EL institutsiooni teenistusse. 2007. aastal peeti teda vaatamata Luksemburgis elamisele siiski Soome üldiseks maksukohuslaseks. Soome lähtus siin privileegide ja immunitetide protokollist, mille kohaselt säilib EL institutsioonis töötava isiku ja tema abikaasa suhtes üldine maksukohustus riigis, kus ta elas enne EL institutsioonis tööle asumist. Kaebuse

esitaja toetub aga Soome seadusele, mille järgi ei loeta isikut üldiseks maksukohuslaseks, kui on möödunud kolm aastat tema riigist lahkumisest.

2. Eesti seisukoht

Sarnaselt Soomega lähtub Eesti EL institutsioonide ametnike residentsuse määramisel privileegide ja immunitetide protokollist, mitte riigisisest õigusest. Eesti esitas EK-le seisukoha, et privileegide ja immunitetide protokoll tuleb käesolevas kohtuasjas tõlgendada nii, et selle kohaselt on kaebuse esitaja endiselt Soome resident.

3. Menetluse seis: EK 28.07.2011 otsus

EK leidis sarnaselt Eestiga, et privileegide ja immunitetide protokoll tuleb tõlgendada nii, et mõnes muus liikmesriigis asuvasse Euroopa Liidu institutsiooni tööle asunud isiku abikaasat käsitatakse endiselt päritoluriigi residendina, kui see abikaasa ise ei tegutse tasustataval töökohal, mis annaks võimaluse kohaldada võõrtöötaja kohta käivaid sätteid.

7) C-157/10 Banco Bilbao (topeltnmaksustamise vältimine)

1. Vaidluse asjaolud

Hispaania äriühing Banco Bilbao sai Belgiast intressitulu, millelt tuli tasuda ettevõtte tulumaks. Banco Bilbao seda ei tasunud, sest nimetatud intressi suhtes kehtis Belgias maksuvabastus. Samas arvas ta asjakohase summa Hispaanias tasutavast tulumaksu summast maha. Hispaania maksuamet asus seisukohale, et maha võib arvata üksnes välisriigis tegelikult tasutud tulumaksu. Hispaania kohus esitas EK-le küsimuse, kas siin on tegu kapitali vaba liikumise piiranguga.

2. Eesti seisukoht

Et ka Eesti lubab üksnes tegelikult tasutud maksu Eestis tasutavast tulumaksust maha arvata, esitas Eesti EK-le seisukoha, mille kohaselt ei ole antud juhul tegemist kapitali vaba liikumist takistava meetmega, mis oleks diskrimineeriva iseloomuga või oleks käsitletav muu õigustamatu piiranguna, mis paneb liikmesriigi residendid hoiduma investeeringute tegemisest teises liikmesriigis. Tegu on lihtsalt ebasoodsa olukorraga, mis võib tuleneda erinevate liikmesriikide maksualase pädevuse paralleelsest teostamisest.

3. Menetluse seis: EK 08.12.2011 otsus

EK leidis Eestiga üldjoontes sarnaselt, et liikmesriik ei ole kohustatud kohandama oma maksuõigusnorme selleks, et võimaldada maksukohustuslasel saada teise liikmesriigi poolt tema maksupädevuse teostamisel antud maksusoodustust. EK seab siin siiski tingimuse, et liikmesriigi õigusnormid ei tohi olla diskrimineerivad: teises liikmesriigis teenitud intresse ei tohi kohelda diskrimineerivalt võrreldes asjaomases liikmesriigis teenitud intressidega.

8) C-329/11 Achughbalian (ebaseaduslikult riigis viibivad kolmandate riikide kodanikud)

1. Vaidluse asjaolud

Juunis 2011 paigutati Armeenia kodanik A. Achughbalian Prantsusmaal ebaseadusliku riigis viibimise eest kinnipidamisasutusse õigusakti alusel, mis näeb ette vangistuse määramise välismaalasele, kes on Prantsusmaale sisenenud nõutavate dokumentide ja viisadeta või kes on

riigis elamisloata viibinud enam kui kolm kuud. Ühtlasi anti tema suhtes välja piiripunkti toimetamise korraldus. Kinnipeetud kodanik leidis, et see on ebaseaduslik ja vastuolus EL naasmisdirektiiviga 2008/115/EÜ ja EK 28.04.2011. otsusega C-61/11 El Dridi kohtuasjas. Kiirendatud menetlusega kohtuasjas oli põhiküsimuseks see, kas liikmesriigil on õigus rakendada kolmanda riigi kodaniku suhtes kinnipidamist või vangistust ainult selle eest, et ta on riiki sisenenud ja viibib seal ebaseaduslikult.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, sest EK otsus võib mõjutada liikmesriikide kriminaalõiguslikku pädevust, sealhulgas Eesti asjakohaseid õigusakte. Eesti leidis EK-le esitatud arvamuses, et arvestades naasmisdirektiivi kohaldamisala, ei ole sellega vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette kriminaalkaristusena vangistuse üksnes ebaseadusliku viibimise eest riigis.

3. Menetluse seis: EK 06.12.2011 otsus

EK suurkoda leidis, et naasmisdirektiiv käsitleb üksnes liikmesriigis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmist. Liikmesriigil on õigus kvalifitseerida ebaseaduslik viibimine süüteo ja näha ette kriminaalkaristusi, et riigis viibimise õigust puudutavate eeskirjade rikkumist ära hoida ning selle eest karistada. Liikmesriik ei tohi ette näha kriminaalkaristust ebaseaduslikult riigis viibimise eest juhtudel, kui ei ole läbi viidud kõik direktiivist tulenevad tagasisaatmise etapid, sh vajadusel direktiivi alusel sunnimeetmete rakendamine. Naasmisdirektiiviga ei ole vastuolus kolmanda riigi kodaniku kinnipidamine eesmärgiga teha kindlaks tema isikusamasus ja riigis viibimise seaduslikkus – esialgse kinnipidamise tingimusi reguleerib jätkuvalt siseriiklik õigus. Naasmisdirektiiviga ei ole vastuolus ka kriminaalkaristuse määramine isikule, kelle suhtes on tagasisaatmismenetlust juba kohaldatud, aga kes ilma mõjuva põhjuseta tagasiõrdumisest keeldub.

9) C-371/08 Ziebell (end. Örnek) (Türgi kodanike väljasaatmine)

1. Vaidluse asjaolud

Saksamaa alalist elamisluba omav Türgi kodanik N. Ziebell (end. Örnek) sündis ja on kogu elu elanud Saksamaal. 2007. aastal tehti tema suhtes väljasaatmise otsus, sest ta kujutab ohtu avalikule korrale (teda oli korduvalt omandi- ja isikuvastaste õigusrikkumiste eest kriminaalkorras karistatud). Saksamaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse küsimusega, kas direktiiviga 2004/38/EÜ EL kodanikele antud kaitse riigist väljasaatmise eest laieneb ka Türgi kodanikele, kellel on Euroopa Majandusühenduse (EMÜ) ja Türgi vahel sõlmitud assotsiatsioonilepinguga asutatud assotsiatsiooninõukogu otsuse nr 1/80 alusel vaba juurdepääs põhimõtteliselt kõigile töökohtadele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, sest Eesti migratsioonipoliitikat mõjutaks EL õigusaktide selline tõlgendamine, mis annaks assotsiatsioonilepingu subjektidest kolmandate riikide kodanikele EL kodanikega võrdse kaitse väljasaatmise eest. Eesti esitas EK-le seisukoha, et EMÜ-Türgi assotsiatsioonilepingut ei saa tõlgendada laiendavalt ja direktiivis 2004/38/EÜ sisalduvat laiendatud kaitse väljasaatmise eest ei kohaldu Türgi kodanikele. Seega on pikaajaliselt EL liikmesriigis elanud Türgi kodanikku võimalik välja saata ka avaliku korra rikkumise tõttu.

3. Menetluse seis: EK 08.12.2011 otsus

EK leidis sarnaselt Eestiga, et EL kodanike vaba liikumist käsitleva direktiiviga 2004/38 liidu kodanikele sätestatud kõrgendatud kaitset väljasaatmise eest ei saa üle kanda Türgi kodanikele. Seega saab vähemalt 10 aastat liikmesriigis elanud Türgi kodanikke endiselt välja saata nii avaliku julgeoleku kui ka avaliku korra kaalutlustel. Seejuures peab siseriiklik kohus kolmanda riigi kodaniku väljasaatmisotsuse õigustatuse hindamisel võtma arvesse konkreetseid asjaolusid, näiteks antud juhul eriti tihedaid sidemeid Saksamaaga.

3.2 Pooleliolevad eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (9)

10) C-544/10 Deutsches Weintor (tervisealane väide)

1. Vaidluse asjaolud

Saksamaa kohtus vaidlustati mõiste „seedimissõbralik“ kasutamine veini turustamiseks, sest EL määrus nr 1924/2006 keelab tervisealaste väidete kajastamise jookidel, mille etanoolisisaldus mahu järgi on üle 1,2 mahuprotsendi. Veini turustaja leiab aga, et tegemist ei ole määruse mõistes tervisealase väitega, vaid üksnes viitega üldisele heaolutundele. Saksamaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mille keskmes on küsimus, kuidas tõlgendada määruses 1924/2006 sisalduvat mõistet „tervisealane väide“ alkoholsete jookide kontekstis. Täpsemalt soovib Saksamaa kohus teada, kas see peab olema väide kasuliku toitumisalase või füsioloogilise mõju kohta, mis on suunatud füüsilise seisundi pidevale paranemisele, või piisab ka väitest ajutise mõju kohta, mis piirdub söömise või joomise ja seedimise vahele jääva ajaperioodiga.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi tervisealane väide on iga väide, mis viitab aine tarbija füüsilise või vaimse seisundi mõjutamisele. See, kas väide puudutab lühi- või pikaajalist mõju, mõju üksikute organite või organsüsteemide talitlusele või kogu kehale, ei määra, kas väide on tervisealane või mitte. Mis puudutab tekkivat piirangut EL põhiõiguste hartas sätestatud kutse- ja ettevõtlusvabadusele, siis seda õigustab Eesti hinnangul rahvatervise kaitse vajadus. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest Eesti on seni mõistet „tervisealane väide“ laialt tõlgendanud.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtuistung toimus 19.01.2012.

11) C-348/09 Infusino (avalik julgeolek)

1. Vaidluse asjaolud

Kaebuse esitaja on Itaalia kodanik, kes elab Saksamaal alates 1987. aastast. Aastal 2006 mõisteti talle lapse seksuaalse kuritarvitamise, seksuaalse väärkohtlemise ja vägistamise eest liitkaristusena seitsme aasta ja kuue kuu pikkune vangistus. Aastal 2008 tehtud otsuse kohaselt oli ta kaotanud Saksamaale sisenemise ja seal elamise õiguse. Saksamaa seaduste järgi võib avaliku julgeoleku huvides isiku välja saata, kui teda on karistatud vähemalt viieaastase vangistusega. Direktiivi kohaselt võib EL kodaniku välja saata ainult juhul, kui see on avaliku julgeoleku huvidest tulenevalt hädavajalik. Kaebuse esitaja leiab, et see mõiste ei hõlma

süüdimõistmist seksuaalkuriteo eest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovibki teada, kuidas tõlgendada mõistet „avaliku julgeoleku huvidest tulenev hädavajalikkus“. Kas selle mõiste alla kuulub üksnes riigi sise- ja välisjulgeoleku ohustamine kitsas tähenduses või võib tegemist olla ka tavakuritegudest lähtuva ohuga üksikisikute olulistele õigushüvedele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt hõlmab mõiste „avaliku julgeoleku huvides hädavajalik“ ka tõsistest tavakuritegudest lähtuvat ohtu, sest riigil peab olema võimalik kaitsta oma elanikke ning tagada riigi julgeolek laias tähenduses. Eesti sekkumine on vajalik, sest EK otsus võib avaldada mõju kriminaalkorras karistatud EL kodanike Eestist väljasaatmise võimalikkusele.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtuistung toimus 10.01.2012.

12) C-19/11 Geltl (siseteave)

1. Vaidluse asjaolud

Väärtpaberiturul tegutseva ettevõtte Daimler AG juhatuse esimehel tekkis soov ametist ennetähtaegselt tagasi astuda. Oma kavatsusest rääkis ta nõukogu esimehele, mõnele nõukogu liikmele ja juhatuse liikmele. Mitu kuud hiljem, pärast presidiaalkomisjoni ja nõukogu koosoleku toimumist, saadeti välja *ad-hoc* teatis juhatuse esimehe tagasiastumise kohta. Daimleri aktsia kurss kerkis pärast teatise avaldamist märkimisväärselt. Paljud investorid, kes olid Daimleri aktsiad enne teatise avaldamist võõrandanud, esitasid ettevõtte vastu hagi, millega nõuavad teatise nende arvates hilinenud avaldamisest tekkinud kahju hüvitamist. Saksamaa kohus küsib EK-lt, mis hetkest vastab teave asjakohastes direktiivides sätestatud „siseteabe“ tingimustele, nii et see tuleb viivitamata avalikustada.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et teatava aja kestva protsessi puhul tuleb hinnata, mis hetkel muutub teave piisavalt täpseks, et see mõjutaks finantsinstrumendi hinda. Seega võib teave muutuda siseteabeks teabe kujunemise vaheetappide jooksul. Juhul kui teave muutub piisavalt täpseks ja seeläbi siseteabeks, tekib selle viivitamatu avalikustamise kohustus. Eesti seisukohtade esitamine oli vajalik, sest EK otsus mõjutab ka Eesti praktikat antud valdkonnas.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtuistung toimub 2. veebruaril 2012.

13) C-221/11 Demirkan (teenuste osutamise vabadus Türgi kodanikele)

1. Vaidluse asjaolud

Türgi kodanik Demirkan on vaidlustanud Saksamaa otsuse keelduda talle Schengeni viisa väljastamisest, mida ta taotles külastamise eesmärgil. Kaebuse esitaja leiab, et EMÜ ja Türgi vahelise assotsiatsioonilepingu juurde kuuluva 1970. aasta lisaprotokollis artikli 41 lõikes 1 sätestatud *standstill* klauslist tulenevalt on tal õigus siseneda Saksamaale viisavabalt, või tuleks

talle anda Schengeni viisa (lisaprotokolli jõustumisel 1973. aastal ei olnud Saksamaa Liitvabariigis viisanõuet riigis külastuse eesmärgil viibimisele; üldine viisanõue kehtestati Türgi kodanikele alles 1980. aastal). Saksamaa kohus on esitanud EK-le küsimuse lisaprotokolli artikli 41 lõike 1 ulatuse kohta, täpsemalt kas selles mainitud teenuste osutamise vabaduse all tuleb mõista ka teenuste saamise vabadust.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi ei hõlma lisaprotokolli artiklis 41 sätestatud teenuste osutamise vabaduse mõiste teenuste saamise vabadust. Eesti seisukohta toetavad EMÜ ja Türgi vahelise assotsiatsioonilepingu mõte ja eesmärk ning asjaolu, et lepingupooled ei ole kunagi tõlgendanud antud sätet nii, et see hõlmaks ka teenuste saamise vabadust. Eesti esitas seisukoha, sest juhul kui EK leiaks, et artikkel 41 hõlmab ka teenuste saamise vabadust, annaks see Türgi kodanikele laiema õiguse Saksamaale ja sealt kaudu teistesse Schengeni lepingu riikidesse sisenemiseks kui lepingupooled seda on soovinud.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

14) C-471/11 Cido Grupa (üleliigse suhkru tasu määramine)

1. Vaidluse asjaolud

Läti ettevõtja Cido Grupa esitas tühistamishagi Läti maksuameti otsuse peale, leides, et ametiasutus on Läti EL-iga liitumise hetkel tema valduses olnud suhkruisirupi ülemäärase koguse eest kehtestanud maksmisele kuuluva tasu valel alustel, kasutades tasu arvutamisel valge suhkru, mitte suhkruisirupi imporditollimaksu määra. Läti kohus küsib EK-lt, kas määrust nr 60/2004 tuleb tõlgendada nii, et ülemäärase laovaru tasu summa arvutamisel lähtutakse valge suhkru kogusest tootes.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, mille järgi on tasu kehtestamisel õige võtta aluseks valge suhkru kogus tootes, mitte konkreetse toote imporditollimaksu määr. Eesti leiab, et kuivõrd kõnealune määrus käsitleb üksnes suhkruturgu, on põhjendatud järeldus, et töödeldud suhkrusisaldusega toodetes tuleb lähtuda suhkru kogusest neis toodetes, mitte asuda neid maksustama teistest kaubakoodidest ja nendele kehtestatud imporditollimaksudest lähtuvalt. Eesti esitas seisukoha, sest ka Eesti on laovaru tasu arvestanud valge suhkru ekvivalendi alusel.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus.

15) C-7/11 Caronna (ravimite hulгимүүgi loa nõudmine apteekritelt)

1. Vaidluse asjaolud

Itaalia pädevad ametkonnad nõuavad apteekritelt hulгимүүgiloa olemasolu ka juhul, kui neile on väljastatud jaemүүgiluba. Tõusetunud kohtuvaidluse käigus esitas Itaalia kohus EK-le eelotsusetaotluse küsimusega, kas direktiivi 2001/83/EÜ (inimtervishoius kasutatavaid ravimeid

käsitletavate ühenduse eeskirjade kohta) artikli 77 lõike 2 alusel on ravimite hulgimüügiks luba vaja ka apteekritel.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi ei tulene apteekritele direktiivist erandit, vaid ka nemad kohustuvad omama ravimite hulgimüügiga tegelemiseks hulgimüügiluba hoolimata sellest, kas neil on eelnevalt olemas jaemüügiluba. Eesti esitas seisukoha, kuivõrd eelotsus võib mõjutada Eesti asjakohaseid õigusakte ja praktikat.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

16) C-134/11 Blödel-Pawlik (turismiseadus)

1. Vaidluse asjaolud

J. Blödel-Pawlik tellis pakettreisi kindlustatud reisikorraldajalt ja sai kirjaliku kinnituse, et kui reis jääb reisikorraldaja maksejõuetuse tõttu ära, hüvitab kindlustus reisi eest juba makstud summa. Enne reisi algust teatas reisikorraldaja oma pankrotist. Kindlustus leiab, et ei ole kohustatud isikule makstud summasid hüvitama, sest tegemist oli pettusest põhjustatud maksejõuetusega. Saksamaa kohus küsib EK-lt, kas direktiivi 90/314/EMÜ artikkel 7 kohaldub olenemata reisikorraldaja maksejõuetuse tekkepõhjustest, sealhulgas juhtudel, kui on tegemist pettusega.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et direktiivi 90/314/EMÜ artikkel 7 kohaldub ka sellisel juhul, kui reisikorraldaja jätab tahtlikult reisi korraldamata. Eesti hinnangul on direktiivi artikli 7 eesmärgiks tagada pakettreisi ostnud isikute õiguste ja majandushuvide kaitse ettevõtja maksejõuetuse korral ning seda sõltumata ettevõtja maksejõuetuse tekkepõhjustest. Teistsuguse tõlgenduse korral võiks tarbijate majandushuvide kaitse turismisektoris oluliselt halveneda.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

17) C-381/11 Bertran ja Morenilla (investeerimisnõustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Kaks Hispaania laenuvõtjat sõlmisid pangaga hüpoteegiga tagatud eluasemelaenulepingu. Et anda kliendile kate hüpoteeklaenu intressimäärade võimalike muutuste eest, pakkus pank neile intressivahetust krediitiasutuse endaga, tegemata aga enne tehingu sõlmimist klientidele sobivus- ega asjakohasustesti, mille näeb ette direktiiv 2004/39/EÜ. Laenuvõtjad taotleavad intressimäära vahetuslepingu tühistamiseks tunnistamist. Hispaania kohus esitas EK-le küsimused investeerimisnõustamise mõiste ulatuse kohta ning selle kohta, kas finantsasutus oleks pidanud kohaldama direktiivi nõudeid.

2.Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et kirjeldatud intressimäära vahetusleping kvalifitseerub eelotsusetaotluses sisalduvate andmete põhjal direktiivi kohaldamisalas olevaks finantsinstrumendiks ning seega tuleb kohaldada direktiivi nõudeid. Eesti esitas seisukohad, sest eelotsus võib mõjutada Eesti väljakujunenud praktikat ning mõjutada tarbijate kõrge kaitstuse ühetaolist taset kogu EL-is, mis on vajalik siseturu toimimiseks ja konkurentsimoonutuste vältimiseks.

3.Menetluse seis

Kirjalik menetlus.

18) C-243/11 RVS Levensverzekeringen NV (elukindlustusleping)

1.Vaidluse asjaolud

Belgia kohtuasjas on tekkinud küsimus, kas Belgia seaduse kohaselt kindlustuslepingutelt võetavat iga-aastast maksu tuleb tasuda ka elukindlustuse eest, mis on Madalmaades asuva kindlustusandjaga, kellel puudub Belgias püsiv tegevuskoht, sõlmitud sel ajal, kui hiljem Belgiasse elama asunud kindlustusvõtja elas veel Madalmaades. Madalmaade kindlustusandja, kellel ei ole Belgias peakontorit, esindust, filiaali, esindajat ega tegevuskohta, leiab, et ei pea kõnealust iga-aastast maksu Belgiale tasuma. Belgia kohus küsib EK-lt, kuidas tõlgendada direktiivi 2002/83/EÜ artikkel 50 lõikes 1 sisalduvat „kohustuse liikmesriigi” mõistet - kas kindlustusvõtja alalise elukoha määramisel tuleb aluseks võtta kindlustuslepingu sõlmimise või kindlustusmakse tasumise ajahetk.

2.Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et direktiivi 2002/83/EÜ artikkel 50 lõike 1 tõlgendamisel tuleb kindlustusvõtja alalise elukoha määramisel aluseks võtta kindlustuslepingu sõlmimise ajahetk. Eesti hinnangul saab vaid siis tagada direktiivi eesmärkide täitmise, sellisel juhul on ka kindlustusandja teadlik sellest, millise liikmesriigi elukindlustusmaksete kaudseid makse ja maksutaolisi lõivusid sõlmitava elukindlustuslepingu suhtes kohaldatakse ning tal on seda arvestades võimalik kujundada elukindlustuslepingu hind. Eesti esitas seisukoha, sest eelotsus võib mõjutada Eesti väljakujunenud praktikat, lisaks võiks see panna kindlustusandjatele suured lisakohustused, mille tagajärjel võib väheneda kindlustusvõtjate võimalus valida võimalikult paljude kindlustuspakkujate vahel, mis on üheks direktiivis sätestatud eesmärgiks.

3.Menetluse seis

Kirjalik menetlus.

III EUROOPA KOHTU ARVAMUSE ANDMISE MENETLUS

Euroopa Kohtult arvamuse küsimine asjas A-1/09 (kavandatud ühtse patendivaidluste lahendamise süsteemi loomist käsitleva lepingu kooskõla EÜ asutamislepinguga)

Hetkel puudub Euroopas ühtne patendivaidluste lahendamise kord. Nõukogu arutas segalepingu kavandit, mille osalisteks oleks EL, kõik liikmesriigid ning kolmandad riigid, kes on Euroopa Patendiorganisatsiooni liikmed. Selle kohaselt loodaks Euroopa Patendikohus – ühtne patendivaidluste lahendamise süsteem, mis oleks eraldiseisev EL kohtuvaidlussüsteemist. Kuna sellise süsteemi loomiseks pretsedenti pole, tekitas see mitmeid õiguslikke küsimusi sh seoses EL õiguskorra autonoomsuse tagamisega, ning nõukogu otsustas küsida EK arvamust sellises põhimõttelises küsimuses nagu lepingu kavandi kooskõla EÜ asutamislepinguga. Eesti toetas EK-lt arvamuse küsimist.

Eesti esitas sarnaselt suurema osa liikmesriikidega EK-le seisukoha, et kavandatud ühtse vaidluste lahendamise süsteemi loomist käsitlev leping on kooskõlas EÜ asutamislepinguga ning ei sea põhimõtteliselt ohtu EL õiguse ülimuslikkuse põhimõtet ega EL õiguskorra autonoomiat, samuti ei muuda ta EK pädevuse põhiolemust.

EK andis oma arvamuse 08.03.2011, milles leidis erinevalt enamikust liikmesriikidest, et selline leping oleks vastuolus EL aluslepinguga. EK leidis, et kuivõrd loodava kohtu instantsid lahendaksid vaidlusi muuhulgas ka EL-i patentide osas, mis muidu kuuluksid LR kohtute ja ELK pädevusse, kes on aluslepingute kohaselt EL õigussüsteemi „hoidjad“, siis sellega piirataks LR kohtute ja EL Kohtu pädevust ning seataks ohtu EL-i õiguskorra olemuslikud jooned.

IV STATISTIKA

1.1 Eesti osalusega menetlused EK-s, Üldkohtus ja EFTA kohtus

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Eelotsused	0	0	4	2	6	5	10	12
Otsesed kaebused, sh apellatsioonid	0	2	2	1	2	7	7	1
Menetlusse astumine	2	2	1	0	1	0	0	0
Arvamused	0	0	0	0	0	1	0	0
EFTA kohus	0	0	0	0	0	1	0	0
Kokku: 69	2	4	7	3	9	14	17	13

* Tabelis väljatoodud statistika on koostatud selle põhjal, mis aastal Eesti on oma seisukoha esitanud.

1.2 Otsesed hagid

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-227/10	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Kohtumäärus 10.03.2011 (registrist kustutamine)
C-306/10	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Kohtumäärus 10.03.2011 (registrist kustutamine)
C-505/09P	Apellatsioon: Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Kohtujuristi ettepanek 17.11.2011
C-535/09P	Apellatsioon: Eesti Vabariik vs. Euroopa Komisjon	Kohtumäärus 23.03.2011
C-39/10	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Kohtujuristi ettepanek 24.11.2011
C-407/10	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Kohtumäärus 28.02.2011 (registrist kustutamine)
C-408/10	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Kohtumäärus 01.03.2011 (registrist kustutamine)
C-16/11	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Kohtumäärus 06.07.2011 (registrist kustutamine)

1.3 Kohtuasjad, milles Eesti on menetluse astunud

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-54/08	Euroopa Komisjon vs. Saksamaa Liitvabariik (notarite kodakondsusnõue)	Kohtuotsus 24.05.2011

1.4 Eelotsusemenetlused, milles Eesti on esitanud seisukoha

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-371/08	Ziebell (end. Örnek) (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuotsus 08.12.2011
C-249/09	Novo Nordisk (eelotsust taotlev kohus: Tartu Ringkonnakohus, Eesti)	Kohtuotsus 05.05.2011
C-384/09	Prunus (eelotsust taotlev kohus: Prantsusmaa)	Kohtuotsus 05.05.2011
C-391/09	Runevič-Vardyn ja Wardyn (eelotsust taotlev kohus: Leedu)	Kohtuotsus 12.05.2011

C-397/09	Scheuten Solar Technology (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuotsus 21.07.2011
C-434/09	McCarthy (eelotsust taotlev kohus: Ühendkuningriik)	Kohtuotsus 05.05.2011
C-445/09	IMC Securities (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kohtuotsus 07.07.2011
C-523/09	Rakvere Piim ja Maag Piimatööstus (eelotsust taotlev kohus: Tartu Ringkonnakohtus, Eesti)	Kohtuotsus 07.07.2011
C-157/10	Banco Bilbao (eelotsust taotlev kohus: Hispaania)	Kohtuotsus 08.12.2011
C-270/10	Gistö (eelotsust taotlev kohus: Soome)	Kohtuotsus 28.07.2011
C-329/11	Achughbajian (eelotsust taotlev kohus: Prantsusmaa)	Kohtuotsus 06.12.2011
C-348/09	Infusino (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Eesti seisukohad 04.04.2011. Suuline istung 10.01.2012. Kohtujuristi ettepanek esitatakse 06.03.2012.
C-544/10	Deutsches Weintor (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuistung 19.01.2012
C-7/11	Caronna (eelotsust taotlev kohus: Itaalia)	Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungita ja kohtuasi lahendatakse ilma kohtujuristi ettepanekuta.
C-19/11	Geltl (eelotsust taotlev kohus Saksamaa)	Kohtuistung 02.02.2012. Teade suulisel istungil osalemise kohta 09.12.2011.
C-134/11	Blödel-Pawlik (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungita ja kohtuasi lahendatakse ilma kohtujuristi ettepanekuta.
C-146/11	Pimix (eelotsust taotlev kohus: Eesti)	Eesti seisukohad 26.07.2011. Kirjalikud märkused 07.11.2011. Suulise istungi taotlus esitatud 16.11.2011.
C-221/11	Demirkan (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Eesti seisukohad 30.08.2011. Kirjalikud märkused 05.12.2011.
C-243/11	RVS Levensverzekeringen (eelotsust taotlev kohus: Belgia)	Eesti seisukohad 09.09.2011. Kirjalikud märkused 12.12.2011.
C-381/11	Mesa Bertrán et Farrán Morenilla (eelotsust taotlev kohus: Hispaania)	Eesti seisukohad 08.11.2011
C-471/11	Cido Grupa (eelotsust taotlev kohus: Läti)	Eesti seisukohad 28.12.2011

2. OSA

ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST

Esimeses peatükis on antud kokkuvõtlik ülevaade kõigist Eesti vastu algatatud rikkumismenetlustest, sealhulgas esitatakse üldine statistika rikkumismenetluste algatamise ja lõpetamise kohta aastate ja ministeeriumide kaupa ning valdkonniti.

Teine peatükk annab ülevaate kõikidest 31. detsembri 2011 seisuga pooleli olevatest ja lõpetatud rikkumismenetlustest.

I ÜLDINE INFORMATSIOON RIKKUMISMENETLUSTE KOHTA

Euroopa Komisjon valvab EL õiguse rakendamise ja ülevõtmise üle. Üheks järelevalve teostamise viisiks on rikkumismenetlus, mille komisjon võib algatada ELTL artikli 258 alusel, kui ta on arvamusel, et liikmesriik ei ole täitnud aluslepingutest tulenevat kohustust.

Rikkumismenetluse algatamiseks saadab komisjon ametliku kirja, millele võib järgneda põhjendatud arvamus, kui liikmesriik ei ole oma vastuses komisjonile näidanud, et rikkumist tegelikult ei ole või et see on kõrvaldatud. Kui põhjendatud arvamusele vastamise tähtajal rikkumine komisjoni arvates endiselt kestab, võib ta algatada kohtumenetluse, et EK tuvastaks EL õiguse rikkumise liikmesriigi poolt.

Kohtuotsusega tuvastatud rikkumise peab liikmesriik väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kõrvaldama nii kiiresti kui võimalik. Vastasel korral võib komisjon alustada uut rikkumismenetlust kohtuotsuse mittetäitmise tõttu, ning seda juba ELTL artikli 260 lõike 2 alusel. Siin võib juba pärast ametlikule kirja etappi komisjon uuesti EK poole pöörduda, ning siis juba nõudega liikmesriigile trahvi määramiseks põhisumma või karistusmakse näol.

Oluline on silmas pidada, et direktiivi ülevõtmise hilinemise asjades on võimalik trahv ELTL artikli 260 lõike 3 alusel määrata aga juba esimeses kohtuotsuses. Siinjuures on põhisumma määramine alati põhimõtteliselt võimalik juhul, kui riik ei ole põhjendatud arvamusele vastamise ajaks direktiivi üle võtnud. Valdav osa Eesti rikkumismenetlusi on seotud just direktiivide ülevõtmise hilinemisega. Praegu ei ole meil küll ühtki pooleliolevat kohtuasja, kuid on kuus sellist menetlust, mis on põhjendatud arvamuse etapis.

Rikkumismenetluse etappe on põhjalikumalt kirjeldatud 2009-2010 ülevaates.

1. Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused: üldine statistika

Alates Eesti ühinemisest Euroopa Liiduga on komisjon ELTL artikli 258 alusel käesoleva seisuga Eesti vastu algatanud 347 rikkumismenetlust. Neist on praeguseks menetlus lõpetatud 311 rikkumise puhul.

Rikkumismenetluste algatamine aastate kaupa

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mitteõigeaegne ülevõtmine	72	50	38	34	21	18	21	28
Sisuline rikkumine	3	9	10	14	11	8	5	5
Kokku	75	59	48	48	32	26	26	33
Kokku 2004-2011: 347								

Rikkumismenetluste lõpetamine aastate kaupa

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mitteõigeaegne ülevõtmine	0	98	42	33	24	22	14	23
Sisuline rikkumine	0	3	5	6	6	13	8	14
Kokku	0	101	47	39	30	35	22	37
Kokku 2004-2011: 311								

Kõik algatatud rikkumismenetlused ministriumide ja staadiumide kaupa 2004-2011

Ministrium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud
Justiitsministeerium (JUM)	12	4		10
Haridus- ja Teadusministeerium (HTM)	6	2		6
Keskkonnaministeerium (KEM)	55	30	6	47
Kultuuriministeerium (KUM)	4	2		3
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)	85	21	6	71
Põllumajandusministeerium (PÕM)	55			55
Rahandusministeerium (RAM)	66	13	2	58
Siseministeerium (SIM)	14	5		14
Sotsiaalministeerium (SOM)	48	18	4	47
Välisministeerium (VM)	2			
Kokku	347	95	18	311

Ülaltoodud tabelist on näha, et rikkumismenetlusi on seitsme aasta jooksul kõige rohkem algatatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (85, millest 14 on veel lõpetamata), Rahandusministeeriumi (66, millest 8 on veel lõpetamata), Põllumajandusministeeriumi (55, kõik on lõpetatud) ja Keskkonnaministeeriumi (55, millest 8 on lõpetamata) haldusalas.

Enamikus EK-sse jõudnud rikkumismenetlustes on tegemist olnud direktiivi mitteõigeaegse ülevõtmisega. Kõige rohkem on EK-ni jõudnud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (6) ja Keskkonnaministeeriumi (6) valitsemisalas olevaid rikkumismenetlusi.

2. Rikkumiste laad ja põhilised valdkonnad

Alates 2004 Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused puudutavad suures osas direktiivide mitteõigeaegset ülevõtmist (282). Ülejäänud 65 on sisulised rikkumismenetlused, mille komisjon on algatanud direktiivide mittenõuetekohase ülevõtmise, aluslepingute sätete või muude EL õigusaktide sisulise rikkumise küsimuses.

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2011: mitteõigeaegsed ülevõtmised

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud	Pooleli
HTM	6	2	0	6	0
JUM	6	0	0	5	1
KEM	31	16	3	25	6
KUM	3	2	0	2	1
MKM	67	14	3	56	11
PÕM	55	0	0	55	0
RAM	58	9	1	53	5
SIM	13	4	0	13	0
SOM	41	14	4	41	0
VM	2	0	0	0	2
Kokku	282	61	11	256	26

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2011: sisulised rikkumismenetlused

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud	Pooleli
HTM	0	0	0	0	0
JUM	6	4	0	5	1
KEM	24	14	3	22	2
KUM	1	0	0	1	0
MKM	18	7	3	15	3
PÕM	0	0	0	0	0
RAM	8	4	1	5	3
SIM	1	1	0	1	0
SOM	7	4	0	6	1
VM	0	0	0	0	0
Kokku	65	34	7	55	10

II RIKKUMISMENETLUSED AASTAL 2011

Ülevaate selles peatükis käsitletakse 31. detsembri 2011 seisuga pooleli olevaid ning aastal 2011 lõpetatud rikkumismenetlusi. Pooleli olevaid rikkumismenetlusi on 36, millest 25 on ametliku kirja staadiumis, 10 põhjendatud arvamuse staadiumis ning 1 on jõudnud kohtumenetluseni.

Pooleli olevad rikkumismenetlused ministeeriumide ja etappide kaupa:

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
JUM	1	1	
HTM			
KEM	5	3	
KUM		1	
MKM	11	3	
PÕM			
RAM	5	2	1
SIM			
SOM	1		
VM	2		
Kokku	25	10	1

Pooleli olevast 36 rikkumismenetlusest 26 puudutavad direktiivide mitteõigeaegset ülevõtmist ning 10 puhul on tegu sisulise rikkumisega. Kokku on rikkumismenetlusi pooleli kõige rohkem MKM-i (14), KEM-i (8) ja RAM-i (8) haldusalas.

Järgnevalt käsitletakse kõigepealt kõiki mitteõigeaegset ülevõtmist puudutavaid rikkumismenetlusi vastavalt menetlusetapile, seejärel kõiki sisulisi rikkumismenetlusi.

1. Direktiivide mitteõigeaegne ülevõtmine

1.1 Pooleli olevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades

Pooleli olevad 26 rikkumismenetlust mitteõigeaegse ülevõtmise asjades:

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM			
JUM	1		
KEM	3	3	
KUM		1	
MKM	9	2	
PÕM			
RAM	5		
SIM			
SOM			
VM	2		
Kokku	20	6	

Nagu tabelist nähtub, on mitteõigeaegse ülevõtmise tõttu algatatud rikkumismenetlusi pooleli enim MKM-i (11), KEM-i (6) ja RAM-i (5) valitsemisalas.

Järgnevalt on rikkumismenetlused välja toodud ükshaaval menetluse seisu järgi: kõigepealt ametliku kirja staadiumis, seejärel põhjendatud arvamuse staadiumis ning kolmandaks kohtumenetluses olevad asjad.

1.1.1 Ametlikud kirjad (20)

Rikkumismenetlus nr 2010/0063 (KEM) – direktiiv 2009/29/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et täiustada ja laiendada ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi. Komisjonile saadetud vastuskirjas lubas Eesti direktiivi ülevõtmiseks vajalikud õigusaktid vastu võtta 2010 keskpaigaks. 12.07.2011 seisuga on direktiiv 2009/29/EÜ üle võetud selles mahus, mis oli vaja üle võtta tähtajaks 31.12.2009. Direktiiv võeti üle välisõhu kaitse seaduse muutmise seadusega, Vabariigi Valitsuse määrusega "Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kuuluvate käitajate tegevusalade loetelu" ja Keskkonnaministri määrusega nr 44 "Kasvuhoonegaaside heitkoguste ühikutega kauplemise kord".

Rikkumismenetlus nr 2010/0059 (MKM) – direktiiv 2007/59/EÜ (ühenduse raudteesüsteemis vedureid ja ronge juhtivate vedurijuhtide sertifitseerimise kohta). Direktiiv võeti üle raudteeseaduse muutmise seadusega ja majandus- ja kommunikatsiooniministri 2. märtsi 2009 määrusega nr 12 „Vedurijuhiloa väljaandmise, kehtivuse pikendamise ja duplikaadi väljastamise eeskiri ning vedurijuhiloa vorm“.

Rikkumismenetlus nr 2011/0582 (MKM) – direktiiv 2009/12 (lennujaamatasude kohta). Eesti vastas komisjonile 18.07.2011, et direktiiv võetakse üle lennundusseaduse muutmise seadusega. Seaduse alusel kehtestatakse ka majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus „Lennujaamatasude arvestamise meetoodika“. Lennundusseaduse muutmise seadus jõustus 07.09.2011. Määruse eelnõu (lennujaamatasude arvestamise meetoodika) on hetkel ministeeriumis kooskõlastusringil (21.12.11), vastuvõtmist prognoosib MKM 2012. aasta alguses (jaanuar/veebruar).

Rikkumismenetlus nr 2011/0583 (RAM) – direktiiv 2009/110, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ. 18.07.2011 vastuses teatas Eesti komisjonile, et direktiiv on praeguseks täielikult üle võetud makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse ja sellega seonduvate seaduste ning investeerimisfondide seaduse muutmise seadusega, mille Riigikogu võttis vastu 16.06.2011.

Rikkumismenetlus nr 2011/0754 (JUM) – direktiiv 2009/109/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiive 77/91/EMÜ, 78/855/EMÜ ja 82/891/EMÜ ning direktiivi 2005/56/EÜ seoses aruandlus- ja dokumenteerimiskoetega ühinemise ja jagunemise korral. 02.11.2011 avaldati Riigi Teatajas äriseadustiku ja seonduvate seaduste muutmise seadus, millega direktiivi üle võeti.

Rikkumismenetlus nr 2011/0752 (KEM) – direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006. 02.01.2012 seisuga on komisjoni teavitatud direktiivi täielikust ülevõtmisest. Ülevõtvateks õigusaktideks on Vabariigi Valitsuse jäätmeseaduse muutmise seadus, välisõhu kaitse seaduse, keskkonnamõju hindamise ja keskkonna juhtimissüsteemi seaduse, keskkonnavastutuse, maapõue seaduse, saastuse komplekse vältimise ja kontrollimise seaduse ning veeseaduse muutmise seadused. Lisaks kehtestati kohe pärast seaduste muudatuste jõustumist Vabariigi Valitsuse 07.05.2002 määruse nr 150 „Keskkonnamõju hindamise nõudvate alltegevusvaldkondade ja künnisvõimsuste kehtestamine ning olemasolevate käitiste käitajate poolt kompleksloa taotluste esitamise tähtaegade kehtestamine“ muudatus ja Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 “Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust, täpsustatud loetelu” muudatus.

Rikkumismenetlus nr 2011/0750 (MKM) – direktiiv 2009/15/EÜ (laevade kontrollimise ja ülevaatusega tegelevate organisatsioonide ja veeteede ametite vastavat tegevust käsitlevate ühiste eeskirjade ja standardite kohta). Eesti vastas 19.09.2011 komisjonile, et direktiiv võeti üle meresõiduohutuse seaduse ning majandus- ja kommunikatsiooniministri 26.08.2011. a määrusega nr 84 „Volitatud klassifikatsiooniühingutele esitatavad nõuded ja volitatud klassifikatsiooniühingute üle järelevalve teostamise kord“. Vajalikud muudatused meresõiduohutuse seaduses jõustusid 14.07.2011. Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus jõustus 02.09.2011.

Rikkumismenetlus nr 2011/0751 (MKM) – direktiiv 2009/18/EÜ, millega kehtestatakse meretranspordi sektoris toimunud õnnetusjuhtumite juurdluse põhimõtted ning muudetakse nõukogu direktiivi 1999/35/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/59/EÜ. Direktiiv on võetud üle 07.12.2011 jõustunud meresõiduohutuse seaduse muudatustega ning 01.01.2011 jõustunud isikuandmete kaitse seadusega.

Rikkumismenetlus nr 2011/0755 (MKM) – direktiiv 2010/36/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/45/EÜ reisilaevade ohutuseeskirjade ja -nõuete kohta. Direktiiv võeti üle majandus- ja kommunikatsiooniministri 31.07.2011 jõustunud määruse nr 30 "Kohalikus rannasõidus sõitvate reisilaevade klassid, sõidupiirkonnad, ohutusnõuded ja ohutuse tunnistuse vorm" muutmise määrusega.

Rikkumismenetlus nr 2011/0753 (RAM) – direktiiv 2009/65/EÜ, vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta. Direktiivi olulisemad sätteid võeti üle makseasutuste ja e- raha asutuste seaduse ja sellega seonduvate seaduste ning investeerimisfondide seaduse muutmise seadusega. Direktiivi ülejäänud osa võetakse üle investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega (esitatud Riigikogu menetlusse 15.12.2011). Lisaks on ülevõtvaks aktiks rahandusministri määrus "Eurofondi fondivalitseja organisatsioonilisele ülesehitusele ja sisemistele protseduurireeglitele, huvide konfliktide maandamisele ja vältimisele, riskide juhtimisele ning eurofondi varaga tehingute tegemisele esitatavad nõuded". Määrus kehtestatakse pärast seaduse vastuvõtmist.

Rikkumismenetlus nr 2011/0756 (RAM) – direktiiv nr 2010/43/EL, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/65/EÜ seoses organisatsiooniliste nõuete, huvide konfliktide, äritegevuse, riskijuhtimise ning deponooriumi ja fondivalitseja vahelise lepingu sisuga. 19.09.2011 vastas Eesti komisjonile, et direktiiv võetakse üle investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega (esitatud Riigikogu menetlusse 15.12.2011). Lisaks on ülevõtvaks aktiks rahandusministri määrus "Eurofondi fondivalitseja organisatsioonilisele ülesehitusele ja sisemistele protseduurireeglitele, huvide konfliktide maandamisele ja vältimisele, riskide juhtimisele ning eurofondi varaga tehingute tegemisele esitatavad nõuded". Nimetatud määruse eelnõu on läbinud kooskõlastusringi ja see kehtestatakse pärast seaduse vastuvõtmist.

Rikkumismenetlus nr 2011/0757 (RAM) – direktiiv 2010/44/EL, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/65/EÜ seoses fondide ühinemisi, investor- ja ühiseurofondi struktuure ja teatamise korda käsitlevate sätetega. 19.09.2011 vastas Eesti komisjonile, et direktiiv võetakse üle investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega (esitatud Riigikogu menetlusse 15.12.2011). Lisaks on ülevõtvaks aktiks rahandusministri määrus "Eurofondi fondivalitseja organisatsioonilisele ülesehitusele ja sisemistele protseduurireeglitele, huvide konfliktide maandamisele ja vältimisele, riskide juhtimisele ning eurofondi varaga tehingute tegemisele esitatavad nõuded". Nimetatud määruse eelnõu on läbinud kooskõlastusringi ja see kehtestatakse pärast seaduse vastuvõtmist.

Rikkumismenetlus nr 2011/1039 (MKM) – direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ. Elektrituruseaduse 28.01.2010 muudatusega on üle võetud direktiivi 2009/72/EÜ artikkel 9 (põhivõrguettevõtjate omandiline eristamine). Direktiivi 2009/72/EÜ artikli 9 lõikes 4 on lubatud teha erandid lõike 1 punktidest b ja c kuni 03.03.2013, tingimusel et põhivõrguettevõtjad ei moodusta osa vertikaalselt integreeritud ettevõtjast. See nõue on Eestil täidetud. Elektrituruseaduse muutmise seadus on Riigikogu menetluses.

Rikkumismenetlus nr 2011/1040 (MKM) – direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ. Maagaasi direktiivi 2009/73 artikkel 49 annab Eestile omandilise eraldamise osas erandi, kuid tulenevalt EL kolmanda energiapaketi lähtekohtadest gaasituru liberaliseerimisel on Eesti seadnud eesmärgiks omandisuhted täielikult eraldada ning määrata ülekandevõrgu omaniku süsteemihalduriks ja tagada tema sõltumatus ükskõik millises müügi- ja tootmishuvist. Maagaasiseaduse muutmise seadus on Riigikogu menetluses.

Rikkumismenetlus nr 2011/1041 (RAM) – direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ. Kaitsehangete direktiiv on tänaseks üle võetud riigihangete seadusega.

Rikkumismenetlus nr 2011/1038 (VM) – direktiiv 2009/43/EÜ (kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta). Komisjoni on teavitatud direktiivi täielikust ülevõtmisest strateegilise kauba seadusega, karistusseadustikuga, Vabariigi Valitsuse määrustega „Strateegiliste kaupade nimekiri“, „Strateegilise kauba komisjoni moodustamine ja töökord“, „Strateegilise kauba tolliformaalsuste ning tolli teavitamise kord Euroopa Liidu sisesel

edasitoimetamisel ja relva transportimisel õhu kaudu“, välisministri määrustega „Strateegilise kaubaga seotud toimingute vormid“ ja „Strateegilise kaubaga seotud toimingute andmekogu asutamine ja andmekogu põhimäärus“ ning Vabariigi Valitsuse 22.12.2011 korraldusega, millega kehtestati riiklikud üldload. Strateegilise kauba seadus jõustus 01.01.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/1042 (VM) – direktiiv 2010/80/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/43/EÜ seoses kaitseotstarbeliste toodete nimekirjaga. Komisjoni on teavitatud direktiivi täielikust ülevõtmisest strateegilise kauba seadusega, mis jõustus 01.01.2012 ja Vabariigi Valitsuse määrusega „Strateegiliste kaupade nimekiri“.

Rikkumismenetlus nr 2011/2162 (KEM) – direktiiv 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud kiirgusseaduse muutmise seadusega. Lisaks on ülevõtnud aktid tuumaohutuse konventsiooniga ühinemise seadus, Riigi Teataja seadus, avaliku teabe seadus.

Rikkumismenetlus nr 2011/2194 (MKM) – direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks. Ametlikule kirjale vastamise tähtaeg on 25.03.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0089 (MKM) – direktiiv 2009/28/EÜ (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta). Eesti taastuvenergia tegevuskava aastani 2020 ja selle rakendusplaan kiideti heaks Vabariigi Valitsuse 26. novembri 2010 korraldusega nr 452 ja see on ka komisjonile esitatud. Ülevõtnute aktidena on lisaks eelpool mainitule Komisjoni teavitatusbaasi pandud Keskkonnaministri määrus „Vedelkütustele esitatavad keskkonnanõuded ning biokütuste säästlikkuse kriteeriumid ja nende tõendamise kord“, Riigikogu otsus Energiamajanduse riikliku arengukava aastani 2020 kinnitamine, elektrituruseadus, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus, kaugkütteseadus, majandus- ja Kommunikatsiooniministri määrus „Taastuvast energiaallikast toodetava elektrienergia osakaalu määramise tingimused ja kord elektrienergia tootmisel kombineeritult taastuvast ja muust energiaallikast“, rahandusministri määrus „Statistikaameti põhimääruse kinnitamine“, planeerimisseadus, ehitusseadus, riigilõivuseadus, Vabariigi Valitsuse määrus „Energiaühenduse miinimumnõuded“, tarbijakaitse seadus, kutseseadus, Vabariigi Valitsuse määrus „Võrgueeskiri“, riigihangete seadus, Vabariigi Valitsuse seadus.

1.1.2 Põhjendatud arvamused (6)

Rikkumismenetlus nr 2010/0060 (KUM) – direktiiv 2007/65/EÜ, millega muudetakse direktiivi 89/552/EMÜ teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta. Eesti on teavitanud komisjoni direktiivi täielikust ülevõtmisest meediateenuste seadusega.

Rikkumismenetlus nr 2010/0220 (KEM) – direktiiv 2008/101/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et lisada lennutegevus ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi. Eesti on teavitanud komisjoni direktiivi täielikust ülevõtmisest välisõhu kaitse seaduse muutmise seadusega, Vabariigi Valitsuse määrusega "Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kuuluvate käitajate tegevusalade loetelu" ja

keskkonnaministri 08.07.2011 määrusega nr 44 "Kasvuhoonegaaside heitkoguste ühikutega kauplemise kord".

Rikkumismenetlus nr 2011/0084 (KEM) – direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid. Eesti on teatanud komisjonile, et direktiiv on täielikult üle võetud jäätmeseaduse muutmise seadusega ja Vabariigi Valitsuse määrusega "Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud".

Rikkumismenetlus nr 2011/0090 (KEM) – direktiiv 2009/33/EÜ (keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maantesõidukite edendamise kohta). Eesti on teavitanud komisjoni direktiivi täielikust ülevõtmisest Vabariigi Valitsuse määrusega "Nõuded maantesõidukite kogu kasutamisega hõlmava energiakulu ja keskkonnamõju kohta maantesõidukite hankimisel" ja riigihangete seadusega.

Rikkumismenetlus nr 2011/0087 (MKM) – direktiiv 2009/16/EÜ (sadamariigi kontroll). Eesti on teavitanud komisjoni direktiivi täielikust ülevõtmisest meresõiduohutuse seadusega, riigilõivuseaduse ja sadamaseaduse muutmise seadusega ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega „Välisriigi lippu kandvate laevade kontrollimise kord.“

Rikkumismenetlus nr 2011/0088 (MKM) – direktiiv 2009/17/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2002/59/EÜ, millega luuakse ühenduse laevaliikluse seire- ja teabesüsteem. Eesti on teavitanud komisjoni direktiivi täielikust ülevõtmisest meresõiduohutuse seadusega, riigilõivuseaduse ja sadamaseaduse muutmise seadusega ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määrustega „Ohtlikust lastist teavitamise kord“ ja „Laeva saabumisest teatamise esitatavate andmete loetelu“.

1.2 Lõpetatud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades

1.2.1 Kohtueelse menetluse jooksul lõpetatud rikkumismenetlused (19)

Rikkumismenetlus nr 2010/0625 (MKM) – direktiiv 2008/57/EÜ ühenduse raudteesüsteemi koostalitlusvõime kohta uuestisõnastamine. Direktiiv võeti üle majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega “Tava- ja kiirraudteesüsteemi koostalitluse tehniliste kirjelduste kohaldamise kord”, raudteeseaduse ning toote nõuetele vastavuse seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 27.01.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0627 (MKM) – direktiiv 2009/131/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/57/EÜ ühenduse raudteesüsteemi koostalitlusvõime kohta VII lisa. Direktiiv võeti üle majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega “Tava- ja kiirraudteesüsteemi koostalitluse tehniliste kirjelduste kohaldamise kord”. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 27.01.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0458 (JUM) – direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ. Direktiivi ülevõtmiseks võttis Eesti vastu võlaõigusseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse. Samal kuupäeval jõustusid ka rahandusministri määrus „Tarbijakrediidi kulukuse määra

arvutamise kord“ ning justiitsministri määrus „Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehtede vormide kehtestamine“. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 16.02.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0781 (RAM) – Direktiiv 2009/111, millega muudetakse direktiive 2006/48/EÜ, 2006/49/EÜ ja 2007/64/EÜ seoses keskasutusega seotud pankade, teatavate omavahendite kirjete, suure riskikontsentratsiooni, järelevalvesüsteemide ja kriisijuhtimisega. Direktiiv on üle võetud finantsinspeksiooni seaduse, investeerimisfondide seaduse, krediidasutuste seaduse ja väärtpaberituruse seaduse muutmise seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 06.04.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0624 (KEM) – direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik. Direktiivi võeti üle veeseaduse muutmise seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 19.05.2011.

Rikkumismenetlus nr 2009/0335 (KEM) – direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE). Eesti vastas 29.03.2010 põhjendatud arvamusele, et direktiiv on osaliselt üle võetud avaliku teabe seaduse, maakatastriseaduse ja keskkonnaregistri seadusega. Ülevõtvateks aktideks on ka teeseadus, kohanimeseadus, keskkonnaministri määrus „Geodeetiline süsteem“, VV määrus „Aadressiandmete süsteem“, Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus ja Maa-ameti peadirektori käskkiri „Eesti topograafilise andmekogu põhimääruse kinnitamine“. Direktiivi lõplikuks ülevõtmiseks võttis Eesti vastu ruumiandmete seaduse. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 19.05.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0779 (RAM) – direktiiv 2009/27/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/49/EÜ teatavaid lisasid riskijuhtimist käsitlevate tehniliste sätete osas. Direktiiv on üle võetud Eesti Panga presidendi 29.12.2006 määrusega nr 13 „Krediidasutuse ja krediidasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise ja arvutamise kord“ ning Eesti Panga presidendi 27.03.2007 määrusega nr 4 „Krediidasutuse ja krediidasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide aruanded“ ning rahandusministri määruse nr 26 „Investeerimisühingu ja investeerimisühingu konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise, arvutamise ja aruandluse kord ning riskijuhtimise, omavahendite ja kapitali adekvaatsuse kohta teabe avalikustamise kord“ muutmise. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 19.05.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0780 (RAM) – direktiiv 2009/83/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/48/EÜ teatavaid lisasid seoses riskijuhtimist käsitlevate tehniliste sätetega. Direktiiv võeti üle Eesti Panga presidendi 29.12.2006 määrusega nr 13 „Krediidasutuse ja krediidasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise ja arvutamise kord“ ning Eesti Panga presidendi 27.03.2007 määrusega nr 4 „Krediidasutuse ja krediidasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide aruanded“ ja rahandusministri määruse nr 26 „Investeerimisühingu ja investeerimisühingu konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise, arvutamise ja aruandluse kord ning riskijuhtimise, omavahendite ja kapitali adekvaatsuse kohta teabe avalikustamise kord“ muutmise. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 19.05.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0782 (SOM) – direktiiv 2009/112/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ juhulubade kohta. Direktiiv võeti üle Vabariigi Valitsuse

määruse nr 257 „Mootorsõidukijuh, trammijuh ja juhtimisõiguse taotleja tervisenõuded, eelneva ja perioodilise tervisekontrolli tingimused ja kord ning tervisetõendite vormid“ muudatusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 19.05.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0783 (SOM) – direktiiv 2009/113/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/126/EÜ juhilubade kohta. Direktiiv võeti üle Vabariigi Valitsuse määruse nr 257 „Mootorsõidukijuh, trammijuh ja juhtimisõiguse taotleja tervisenõuded, eelneva ja perioodilise tervisekontrolli tingimused ja kord ning tervisetõendite vormid“ muudatusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 19.05.2011.

Rikkumismenetlus nr 2011/0423 (RAM) – direktiiv 2010/76/EL, millega muudetakse direktiive 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ seoses kauplemisportfelli ja edasiväärtpaberistamisega seotud kapitalinõuetega ning tasustamispoliitika üle järelevalve teostamisega. Eesti vastas, et need direktiivi sätted, mis tuli üle võtta hiljemalt 1. jaanuariks 2011, on krediidasutuste seadusega üle võetud. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 19.05.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0626 (KEM) – direktiiv 2008/105/EÜ, mis käsitleb keskkonnakvaliteedi standardeid veepoliitika valdkonnas ning millega muudetakse nõukogu direktiive 82/176/EMÜ, 83/513/EMÜ, 84/156/EMÜ, 84/491/EMÜ, 86/280/EMÜ ja tunnistatakse need seejärel kehtetuks ning muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ. Direktiiv 2008/105/EÜ on üle võetud veeseaduse, keskkonnaministri määrustega „Veekeskonnale ohtlike ainete ja ainerühmade nimistud 1 ja 2 ning prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja nende ainete rühmade nimekirjad“, „Pinnavees ohtlike ainete, sealhulgas prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete ning teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, pinnavees prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete keskkonna kvaliteedi piirväärtuste kohaldamise meetodid“ ja „Nõuded vesikonna veeseireprogrammide kohta“. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 16.06.2011.

Rikkumismenetlus nr 2011/0085 (JUM) – direktiiv 2008/99/EÜ (keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu). Direktiiv võeti üle karistusseadustiku muutmise seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 16.06.2011.

Rikkumismenetlus nr 2011/0092 (KEM) – direktiiv 2009/123/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest. Direktiiv võeti üle veeseaduse muutmise seaduse ning karistusseadustiku muutmise seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 16.06.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0459 (KEM) – direktiiv 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta. Direktiiv võeti Eesti õigusesse üle välisõhu kaitse seaduse muutmise seadusega, keskkonnaministri määrusega ”Välisõhu saastatuse taseme piir- ja sihtväärtused, saasteaine sisalduse muud piirnõrmed ning nende saavutamise tähtsused”, keskkonnaministri määruse nr 120 “Välisõhu saastatuse taseme määramise kord” muutmise ja keskkonnaministri määrusega “Piirkonna välisõhu kvaliteedi parandamise tegevuskava sisule esitatavad nõuded ja tegevuskava koostamise kord.” Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 29.09.2011.

Rikkumismenetlus nr 2011/0083 (MKM) – direktiiv 2008/96/EÜ (maanteede infrastruktuuri ohutuse korraldamise kohta). Direktiiv võeti üle teeseaduse muutmise seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 29.09.2011.

Rikkumismenetlus nr 2011/0091 (RAM) – direktiiv 2009/44/EÜ, millega muudetakse direktiivi 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberi arveldussüsteemides ja direktiivi 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta seoses omavahel ühendatud süsteemide ja krediidiinõuetega. Direktiiv võeti üle väärtpaberituru seaduse ja seonduvate teiste seaduste muutmise seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 29.09.2011.

Rikkumismenetlus nr 2010/0460 (MKM) – direktiiv 2009/149/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/49/EÜ seoses ühiste ohutusnäitajate ja õnnetusjuhtumite maksimuse arvestamise ühiste meetoditega. Direktiiv võeti üle raudteeseaduse muutmise seaduse ja majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega „Raudteeliiklusõnnetuste jaotus ja ühised ohutusnäitajad.“ Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 24.11.2011.

Rikkumismenetlus nr 2011/0086 (MKM) – direktiiv 2008/110/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2004/49/EÜ ühenduse raudteede ohutuse kohta, raudteede ohutuse direktiiv. Direktiiv võeti üle „Lennundusseaduse, meresõiduohutuse seaduse ja raudteeseaduse muutmise seadusega“. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 24.11.2011.

1.2.2 Kohtusse jõudnud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (4)

Kohtuasi nr C-515/09 rikkumismenetluses nr 2008/0396 (KEM) – direktiiv 2006/21/EÜ (kaevandustööstuse jäätmete käitlemise ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta). Eesti sai EK-lt 23.12.2009 komisjoni hagiavalduse, milles komisjon palus tuvastada, et Eesti Vabariik on jätnud täitmata direktiivist 2006/21/EÜ tulenevad kohustused. Euroopa Kohus tegi 29.07.2010 Eesti suhtes rikkumist tuvastava kohtuotsuse. Vahepeal oli direktiiv osaliselt üle võetud jäätmeseaduse, maapõueseaduse, keskkonnaministri määruste „Jäätmeloa andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise menetluse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtajad ning jäätmeloa taotlemiseks vajalike andmete täpsustatud loetelu ja jäätmeloa taotluse vorm ning jäätmeloa vorm“, „Maavara kaevandamisloa taotluse vorm, kaevandamisloa taotlusele, seletuskirjale ja graafilisele lisale esitatavad täpsustatud nõuded, kaevandamisloa andmise, muutmise ja ümberregistreerimise menetlustoimingute tähtajad ja kaevandamisloa vorm“, „Üldgeoloogilise uurimistöo loa ja uuringuloa taotluse vorm, üldgeoloogilise uurimistöo loa ning uuringuloa taotlusele, seletuskirjale ja graafilisele osale esitatavad täpsustatud nõuded, üldgeoloogilise uurimistöo loa ning uuringuloa andmise menetlustoimingute tähtajad ja üldgeoloogilise uurimistöo loa ning uuringuloa vorm“ ja Vabariigi Valitsuse määrusega „Jäätmete tekitamiseks jäätmeluba vajavate tegevusvaldkondade tegevuste täpsustatud loetelu ning tootmismahud ja jäätmekogused, mille puhul jäätmeluba ei nõuta“. Rikkumine jätkus ka pärast kohtuotsust kuni keskkonnaministri määruse „Kaevandamisjäätmete käitlemise kord“ jõustumiseni 14.11.2010. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise kohta 27.01.2011.

Kohtuasi nr C-407/10 rikkumismenetluses nr 2009/0032 (SOM) – direktiiv 2007/47/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/385/EMÜ aktiivseid siirdatavaid meditsiiniseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusnormide ühtlustamise kohta ja nõukogu direktiivi 93/42/EMÜ

meditsiiniseadmete kohta ning direktiivi 98/8/EÜ, mis käsitleb biotsiidide turuleviimist. Eesti sai EK-lt 16.08.2010 komisjoni hagiavalduse, milles komisjon palub tuvastada, et Eesti Vabariik ei ole teatanud direktiivi ülevõtmiseks vajalikest meetmetest. Praeguseks on direktiiv üle võetud meditsiiniseadme seaduse ja euro kasutusele võtmise seaduse muutmise seaduse, biotsiidiseaduse, Vabariigi Valitsuse määruste „Meditsiiniseadmete liigitamise reeglid“, „Meditsiiniseadme vastavushindamise kord“, „Nõuded meditsiiniseadme kavandamisele, tootmisele, pakendamisele ja meditsiiniseadmega kaasnevale teabele“ ja sotsiaalministri määrusega „Meditsiiniseadme kliinilise uuringu tegemise tingimused ja kord“. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise ja hagi tagasivõtmise kohta 27.01.2011.

Kohtuasi nr C-408/10 rikkumismenetluses nr 2009/0033 (SOM) – direktiiv 2008/13/EÜ, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/539/EMÜ veterinaarmeditsiinis kasutatavaid elektromeditsiiniseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta. Eesti sai EK-lt 16.08.2010 komisjoni hagiavalduse, milles komisjon palub tuvastada, et Eesti Vabariik ei ole teatanud direktiivi ülevõtmiseks vajalikest meetmetest. Direktiiv võeti üle toote nõuetele vastavuse seaduse ja toote nõuetele vastavuse seaduse rakendamise seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise ja hagi tagasivõtmise kohta 27.01.2011.

Kohtuasi nr C-306/10 rikkumismenetlus nr 2008/0653 (MKM) – direktiiv 2005/47/EÜ (Euroopa Raudteede Ühenduse (CER) ja Euroopa Transporditöötajate Föderatsiooni (ETF) vahelise raudteesektoris piiriüleseid koostalitusteenuseid osutavate liikuvate töötajate töötingimuste mõningaid aspekte käsitleva kokkuleppe kohta). Eesti sai 28.06.2010 EK-lt komisjoni hagiavalduse, milles komisjon palus tuvastada, et Eesti Vabariik ei ole teatanud ülevõtmiseks vajalikest õigusnormidest. Direktiiv võeti üle raudteeseaduse muutmise seadusega. Komisjon tegi otsuse rikkumismenetluse lõpetamise ja hagi tagasivõtmise kohta 16.02.2011.

2. Sisulised rikkumismenetlused

Käesolevas osas on välja toodud sisulised rikkumismenetlused. Esmalt on 10 pooleliolevat menetlust esitatud tabeli kujul, ning seejärel välja toodud ükshaaval vastavalt menetlusetapile. Punktis 2.2. on esitatud 14 lõpetatud menetlust.

2.1. Pooleli olevad sisulised rikkumismenetlused

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM			
JUM		1	
KEM	2		
KUM			
MKM	2	1	
PÕM			
RAM		2	1
SIM			
SOM	1		
VM			
Kokku	5	4	1

Tabelist on näha, et sisulisi rikkumismenetlusi on pooleli kõige rohkem MKM-i (3) ja RAM-i (3) valitsemisalas.

2.1.1. Ametlikud kirjad

Rikkumismenetlus nr 2010/2044 (SOM, JUM, HTM, KUM) – komisjon on 01.10.2010 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivile 1999/70/EÜ lisatud raamkokkuleppe tähtajalise töö kohta klausleid 3, 4 ja 5. Täpsemalt on komisjon seisukohal, et Eestis puuduvad meetmed, mis võimaldaksid vältida koosseisuväliste teenistujatega, akadeemilise personaliga ja loominguiliste töötajatega järjestikuste tähtajaliste töölepingute sõlmimise kuritarvitamist. Eesti vastas komisjonile 01.02.2011, et tema hinnangul on akadeemilise ja etendusametuste personaliga nende töö iseloomust tulenevalt järjestikuste tähtajaliste töölepingute sõlmimine õigustatud. Koosseisuväliste teenistujate osas selgitas Eesti komisjonile oma õigusakte ja praktikat.

Rikkumismenetlus nr 2011/2011 (MKM) – komisjon on 15.03.2011 ametlikus kirjas leidnud, et Venemaa Föderatsiooni suhtes Eesti Vabariigi Valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise lennunduskokkuleppega rahvusvahelisi kohustusi võttes ja neid jätkuvalt kehtivaks tunnistades ei ole Eesti täitnud EL õigusest tulenevaid kohustusi. Eesti tunnistas 15.07.2011 vastuses vajadust viia lennunduskokkulepe vastavusse EL õigusega.

Rikkumismenetlus nr 2011/2143 (MKM) – komisjon on 30.09.2011 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole nõuetekohaselt kohaldanud direktiivi 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja –teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) seoses riigi reguleerivatele asutustele määratud ülesandeid täitvate riigi pädevate organite sõltumatusega. Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid, kes säilitavad omandi või kontrolli elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvates ettevõtjates, tagama reguleeriva funktsiooni tõhusa struktuurilise eraldatuse omandi või kontrolliga seotud toimingutest. Eesti vastas komisjonile 30.01.2012, et analüüsib sobivaid lahendusvariante.

Rikkumismenetlus nr 2011/2189 (KEM) - komisjon on 25.11.2011 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole direktiivi 2006/66/EÜ (mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ) artikli 3 lõikeid 2, 4, 12 ja 16 ning artikli 6 lõiget 1 täiel määral või korrektselt üle võtnud. Eesti vastas 25.01.2012 komisjonile, et osa puudujääkidest on juba kõrvaldatud ning esitas ka ülejäänud etteheidete arvestamiseks kavandatud meetmed.

Rikkumismenetlus nr 2006/4637 (KEM) - komisjon on 28.10.2011 täiendavas ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivist 2000/60/EÜ (millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik) tulenevaid kohustusi veepoliitika valdkonnas. Täpsemalt on komisjon arvamusel, et Eesti on veevarustusteenuste mõiste kohaldamisel jätnud sellest välja teatud tegevused (näiteks vee tõkestamine hüdroenergia tootmiseks, navigatsioon ja üleujutuste vastu kindlustamine, vee võtmine niisutamiseks ja tööstuslikuks kasutuseks ning oma

tarbeks). Eesti vastas 28.12.2011 komisjonile, et Eesti õigus ja praktika vastavad komisjoni veevarustusteenuse mõiste tõlgendusele ning Eesti ei ole mõistet kitsendanud.

2.1.2. Põhjendatud arvamused

Rikkumismenetlus nr 2008/2087 (MKM) – komisjon on leidnud 09.10.2009 põhjendatud arvamuses, et Eestil on endiselt puudusi direktiividest 91/440/EMÜ ja 2001/14/EÜ (esimese raudteepaketi direktiivid) tulenevate kohustuste täitmisel oluliste ülesannete sõltumatust ja reguleerimisorganit puudutavate sätete osas. Eesti vastas 26.02.2010, et küsimused on osaliselt lahendatud raudteeseaduse muutmise seadusega, mille muudatus jõustus 27.02.2010. Direktiivi korrektseks ülevõtmiseks on aga vajalik AS Eesti Raudtee restruktureerimine, mille ajakava Eesti vastuskirjas esitas.

Rikkumismenetlus nr 2008/4851 (RAM) – komisjon on 17.06.2011 põhjendatud arvamuses leidnud, et käsitledes residentidest lepinguliste investeerimisfondide kinnisvaratulu soodsamalt kui Euroopa Liidu liikmesriikides ja Euroopa Majanduspiirkonna riikides asutatud võrreldavate lepinguliste investeerimisfondide samalaadset tulu, on Eesti rikkunud EL õigust. Eesti vastas 17.08.2011 komisjonile, et tunnistab rikkumist ja analüüsib lahendusvariante.

Rikkumismenetlus nr 2010/2090 (RAM) – komisjon on 17.06.2011 põhjendatud arvamuses leidnud, et Eesti ei ole direktiivi 2003/41/EÜ (tööandjapensioni kogumisasutuste tegevuse ja järelevalve kohta) täielikult riigisisesse õigusesse üle võtnud. Komisjon on seisukohal, et Eestis peab olema võimalik tööandjapensioni kogumisasutuste asutamine ning sellised asutused peavad saama pensioniskeeme pakkuda teistesse lepinguriikidesse hoolimata sellest, et Eesti ei ole kohustatud tööandjapensioniskeeme oma pensionisüsteemi sisse tooma. Komisjon viitas siin muuhulgas Euroopa Kohtu lahendile C-343/08 Euroopa Komisjon vs Tšehhi Vabariik. Eesti vastas 17.08.2011 komisjonile, et investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu on Riigikogu menetluses ning eeldatavalt jõustub 2012 I poolaastal.

Rikkumismenetlus nr 2010/2139 (JUM) – komisjon on 28.10.2011 põhjendatud arvamuses leidnud, et Eestil on jätkuvalt täitmata avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise direktiivist 2003/98/EÜ tulenevad kohustused. Täpsemalt heidab komisjon ette, et Eesti õigusaktides ei käsitleta eraldi avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist – Eesti õigusaktidega ei ole üle võetud „taaskasutamise“ mõistet ega sätestatud eraldi üksikisikute õigusi ja avaliku sektori asutuste vastavaid kohustusi avaliku teabe taaskasutamisel. Lähtudes Euroopa Kohtu praktikast ja Eesti soovist edendada avaliku sektori teabe taaskasutust pidas Eesti erinevalt ametliku kirja etapist põhjendatud arvamuse staadiumis vajalikuks rikkumist tunnistada. Direktiivi nõuetekohaseks ülevõtmiseks on koostatud avaliku teabe seaduse muutmise eelnõu.

2.1.3. Kohus

Kohtuasi nr C-39/10 rikkumismenetluses nr 2006/4221 (RAM) – Eesti sai EK-lt 01.02.2010 komisjoni hagiavalduse, milles komisjon palub tuvastada, et Eesti on rikkunud EL õigust, kuna Eesti tulumaksuseadusega ei ole ette nähtud üksikisiku tulumaksuvabastuse andmist selliste mitteresidentidele, kelle kogusissetulek on nii väike, et nende suhtes kohaldataks

tulumaksuvabastust, kui nad oleksid residentidest maksumaksjad. Komisjon leiab, et erinev kohtlemine maksuvabastuse võimaldamisel kujutab endast vaba liikumise piirangut. Eesti vastas, et esiteks tuleks komisjoni hagi selle ebaselguse tõttu tunnistada vastuvõetamatuks, või kui kohus selle siiski vastuvõetavaks tunnistab, siis lükata tagasi sisulistel kaalutlustel. Eesti hinnangul ei ole otsese maksustamise puhul residendid ja mitteresidendid üldjuhul võrreldavas olukorras, seega on nende erinev kohtlemine õigustatud. 15.09.2011 osales Eesti suulisel istungil. Kohtujurist Jääskinen tegi 24.11.2011 ettepaneku, milles nõustub Eestiga, et komisjoni hagi tuleks vastuvõetamatuks tunnistada. Samas leiab ta, et kui hagi vastuvõetavaks tunnistada, tuleks see rahuldada. Kohtujuristi arvamus ei ole Euroopa Kohtule siduv.

2.2. Lõpetatud sisulised rikkumismenetlused

2.2.1 Kohtueelse menetluse jooksul lõpetatud sisulised rikkumismenetlused (13)

Rikkumismenetlus nr 2010/2040 (KEM) – komisjon leidis 07.05.2010 ametlikus kirjas, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivi 2000/53/EÜ (kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta). Eesti nõustus komisjoni etteheidetega ja andis komisjonile teada, et direktiivi ülevõtmiseks vajalik Vabariigi Valitsuse määrus „Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad“ jõustus 09.07.2010, majandus- ja kommunikatsiooniministri 24. augusti 2004. a määruse nr 175 „Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise eeskiri“ muudatus jõustus 18.09.2010 ning keskkonnaministri määrus „Mootorsõiduki osade märgistamise viis ja kord“ jõustus 01.01.2011. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.01.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2007/2236 (KEM) – komisjon leidis 23.11.2009 täiendavas ametlikus kirjas, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivi 2000/60/EÜ (millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik). Eesti nõustus komisjoni etteheidetega. Veeseaduse ja kemikaaliseaduse muutmise seadus võeti vastu 16.06.2010. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.01.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus 2010/2128 (MKM) – komisjon leidis 01.10.2010 ametlikus kirjas, et Eesti ei ole täitnud direktiivist 2009/28/EÜ (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta) tulenevat kohustust võtta vastu riiklik taastuvenergia tegevuskava ja esitada see komisjonile hiljemalt 30.06.2010. Eesti vastas, et Eesti riiklik taastuvenergia tegevuskava aastani 2020 ning selle rakendusplaan aastateks 2010–2013 võeti vastu 25.11.2010 Vabariigi Valitsuse korraldusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 16.02.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2011/2017 (JUM) – komisjon leidis 17.02.2011 ametlikus kirjas, et kuna direktiivi 2008/48/EÜ (tarbijakrediidilepingute kohta) ülevõtmiseks vajalikud õigusaktid jõustusid 01.06.2011, siis rikkus Eesti direktiivi artiklist 27 tulenevat kohustust, mille kohaselt pidid liikmesriigid jõustama vajalikud õigusaktid alates 11.06.2010. Komisjon algatas rikkumismenetluse direktiivi mittenõuetekohase ülevõtmise kohta, kuid sisuliselt oli tegu direktiivi mitteõigeaegse ülevõtmisega. Eesti vastas komisjonile, et tõepoolest oli tegemist

direktiivi ülevõtmise hilinemisega. Direktiivist tulenevate muudatuste jõustumise edasilükkamine oli tingitud pankadele langenud erakorralisest koormusest seoses eurole üleminekuga. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 29.09.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2005/2165 (RAM, SOM) – komisjon leidis 23.03.2007 ametlikus kirjas, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi), kuna Eestis kohaldatakse vähendatud käibemaksumäära imikumähkmete käibe, impordile ja ühendusesisesele omandamisele. Eesti nõustus komisjoni seisukohaga, lubades algatada vajaliku õigusakti muutmise. Imikumähkmete käibemaksumäära puudutav sotsiaalministri määrus jõustus 01.04.2010. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.10.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2006/2231 (JUM) – komisjon leidis 19.10.2006 ametlikus kirjas, et Eesti on rikkunud EL õigust, kuna Eestis on notarite kutsealal kehtestatud kodakondsusnõue. Kodakondsusnõude kaotamist käsitlev seadus jõustus 10.07.2008. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 24.11.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2006/2053 (MKM) – komisjon leidis 12.12.2006 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei täida direktiivist 2003/54/EÜ (mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju) tulenevaid kohustusi. Komisjoni etteheited puudutasid hankekonkursi korraldamist uute elektrienergia tootmisvõimsuste ehitamiseks, reguleeriva asutuse pädevust, avalike teenuste osutamise kohustust ja AS Eesti Energia müügikohustust käsitlevaid direktiivi sätteid. Eesti vastas 16.11.2007, et nõustub komisjoni teatud etteheidetega ning vajalikud direktiivi sätted võetakse üle elektrituruseaduse muutmise seadusega. Eesti ei nõustunud komisjoni etteheidetega, mis puudutas elektritootjatele pandud müügikohustust. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 06.04.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2006/2520 (SOM) – komisjon leidis 06.06.2008 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivist 2002/73/EÜ (millega muudetakse nõukogu direktiivi 76/207/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses töö saamise, kutseõppe ja edutamisega ning töötingimustega) tulenevaid kohustusi. Eesti nõustus 11.08.2008 vastuses komisjoniga osaliselt ning jäi eriarvamusele rasedusega seotud diskrimineerimise osas. Lubatud osas kõrvaldas Eesti puudujäägid soolise võrdõiguslikkuse seaduse, avaliku teenistuse seaduse ja töölepingu seaduse muutmise seaduse eelnõu, võrdse kohtlemise seaduse eelnõu ja töölepingu seaduse eelnõuga. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 06.04.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2007/2060 (SOM) – komisjon leidis 22.03.2009 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole täielikult üle võtnud direktiivile 1996/34/EÜ lisatud raamkõkkulepet (lapsehoolduspuhkuste kohta). Eesti selgitas oma vastuses, et pärast komisjoni ametlikule kirjale vastamist toimus Eestis tööõiguse reform, mille käigus võeti 17.12.2008 vastu uus töölepingu seadus, mis jõustus 01.07.2009 ning on raamkõkkuleppega kooskõlas. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 06.04.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2007/2274 (MKM) – komisjon leidis 02.02.2009 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole komisjoni teavitanud direktiivi 95/21/EÜ (sadamariikide laevakontrolli kohta) täitmiseks vajalike õigusaktide vastuvõtmisest, millest komisjon järeldab, et Eesti ametiasutused ei kohalda siiani nimetatud direktiivi artiklis 19a ettenähtud karistusi. Direktiivi ülevõtmiseks vajalik meresõiduohutuse seadus jõustus sadamaseaduse muutmise seaduse koosseisus 10.07.2009. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 06.04.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2009/2128 (JUM) – komisjon leidis 22.03.2010 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole üle võtnud direktiivi 1999/44/EÜ (tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta). Eesti andis 25.05.2010 vastuses teada, et on jätkuvalt seisukohal, et Eesti võlaõigusseaduse § 230 lõikes 1 kasutatav termin „lubadus“ hõlmab endas ka direktiivis sätestatud garantiiga seotud reklaami. Direktiivi asjaomase artikli selgemaks ülevõtmiseks lubati täpsustada võlaõigusseaduses reklaami mõistet. Võlaõigusseaduse muutmise seadus võeti vastu 12.01.2011. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 06.04.2011 otsusega.

Rikkumismenetlus nr 2008/2292 (KEM) – komisjon leidis 29.01.2009 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivi 2008/1/EÜ (saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta). Eesti vastas 29.03.2010, et komisjoni etteheidete osas on direktiivis sätestatu riigisisese õigusega üle võetud sisuliselt õigesti. Eesti märkis, et suurema õigusselguse tagamiseks kavandatakse lisaks seadusemuudatusi, millest suurem osa puudutab saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse muutmist. Et meetmete jõustumine võttis aega, tegi komisjon 24.11.2010 otsuse alustada kohtumenetlust, kuid hagi esitamiseni veel ei jõudnud. Eesti teavitas halduskohtumenetluse seadustiku ja saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse muudatustest 17.03.2011. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 19.05.2011.

Rikkumismenetlus nr 2008/2188 (KEM) – komisjon leidis 03.11.2009 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole veel saavutanud PM₁₀ piirtasemetest kinnipidamist ning kuna Eestis on ületatud PM₁₀ piirtasemeid mitu aastat järjest ja Eesti ei ole esitanud asjaomast teadet, ei ole Eesti täitnud direktiivist 1999/30/EÜ (vääveldioksiidi, lämmastikdioksiidi ning lämmastikdioksiidide, tahkete osakeste ja plii piirtasemete kohta) tulenevaid kohustusi. Eesti teavitas 07.01.2010 komisjoni, et valmimas on põhjalik analüüs aastatel 2005-2007 toimunud peenosakeste piirväärtuste ületamise kohta, mis esitatakse komisjonile 2010. aasta jaanuari jooksul. 2008. aasta andmed Põhja-Eesti ja Lõuna-Eesti tsooni kohta esitati komisjonile asjakohase andmebaasi kaudu detsembris 2010. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 19.05.2011 otsusega.

2.2.2 Kohtusse jõudnud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (1)

Kohtuasi C-227/10 rikkumismenetluses nr 2007/2482 (KEM) - Eesti sai EK-lt 18.05.2010 komisjoni hagiavalduse, milles komisjon palus tuvastada, et Eesti ei ole täitnud direktiivist 2001/42/EÜ (teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta) tulenevaid kohustusi. Eesti tunnistas 28.06.2010 vastuses, et ei ole nimetatud direktiivi täielikult ja nõuetekohaselt üle võtnud ning vastas, et direktiivi täielikuks ülevõtmiseks ette nähtud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse muutmise seaduse eelnõu on esitatud Riigikogule menetlemiseks. Seadus jõustus 26.11.2010. Komisjon võttis hagi tagasi ning 10.03.2011 kustutati kohtuasi Euroopa Kohtu registrist.